

ADAM BRIDGES

TESLA ENERGY SAVER ECO

PATARIMAI, KAIP PERPUS SUMAŽINTI
SĄSKAITAS UŽ ELEKTRĄ!

**GERIAUSIAS
VARIANTAS**

SU PREMIJA

Avtor: Adamas Bridžesas

Naslov: Tesla energy saver ECO (geriausias variantas su premija) - Patarimai, kaip PERPUS sumažinti sąskaitas už elektrą!

Naslov izvirnika: Tesla energy saver ECO (Premium edition - With bonuses) - Use simple tricks to cut down your electricity bill in HALF!

Prevod in lektura: Spletno nakupovanje d.o.o.

Jezik knjige: Litovščina

Izdajatelj: PROVIDIO d.o.o. Kajakaška cesta 40b, 1211 Ljubljana Šmartno

Datum izdaje: 13.12.2022.

Izdaja: 1. elektronska izdaja

TURINYS

1. SKYRIUS - ĮVADAS	3
2. SKYRIUS - „TESLA ENERGY SAVER ECO“ KNYGOS PRIVALUMAI	8
2.1. Keturi svarbiausi privalumai	8
2.1.1. Pinigų taupymas	9
2.1.2. Jūsų santaupos didės kasmet	10
2.1.3. Didesnė namų vertė.....	14
2.1.4. Pagalba Žemei	16
3. SKYRIUS - KODĖL JŪSŲ SĄSKAITOS UŽ ELEKTRĄ TOKIOS DIDELĖS.....	18
3.1. Energijos sunaudojimas jūsų namuose	18
3.2. Žingsniai įvertinti energijos nuostolį savo namuose.....	22
3.2.1. Pirmas žingsnis – atraskite šilto / šalto oro nutekėjimo vietas.....	23
3.2.2. Antras žingsnis – patikrinkite izoliaciją	29
3.2.3. Trečias žingsnis – šildymo ir vėdinimo sistemų įvertinimas	35
3.2.4. Ketvirtas žingsnis – apšvietimo įvertinimas	36
3.2.5. Penktas žingsnis – buitinių ir elektrinių prietaisų įvertinimas	37
3.3. Kaip panaudoti informaciją, surinktą įvertinimų metu	38
4. SKYRIUS - ŠILDYMAS IR VĒDINIMAS / ORO KONDICIONAVIMAS.....	39
4.1. Didžiausias energijos sunaudojimas	39
4.2. Oro plyšių taisymas	41
4.3. Termostato svarba	51
4.4. Panaudokite gamtą savo naudai.....	54
5. SKYRIUS - BUITINIAI PRIETAISAI IR ENERGIJOS TAUPYMAS	58
5.1. Taupykite energiją naudodami buitinius prietaisus	58
5.1.1. Skalbyklė	60
5.1.2. Džiovyklė	63
5.1.3. Indaplovė.....	66
5.1.4. Šaldytuvas.....	69
5.1.5. Maisto ruošimo prietaisai	72
5.1.6. Kompiuteriai ir elektroniniai prietaisai.....	75
5.2. Svarbiausias patarimas norint taupyti energiją veikiant prietaisui.....	77

6. SKYRIUS - ENERGIJOS TAUPYMAS IR APŠVIETIMAS	79
6.1. Puikios apšvietimo energijos taupymo idėjos.....	79
6.1.1. Daugiau neprisiriškite prie įprasto apšvietimo.....	79
6.1.2. Naudokite dienos šviesą	80
6.1.3. Alternatyvūs šviesos šaltiniai	81
6.1.4. Pakeiskite įprastas elektros lemputes	82
6.1.5. Skaitikliai, šviesos intensyvumo reguliatoriai ir judesio jutikliai	84
7. SKYRIUS - IZOLIACIJOS SVARBA.....	86
7.1. Kodėl tinkama izoliacija yra svarbi?.....	86
7.1.1. Oro nuotėkis.....	87
7.1.2. Palėpė ir rūsys.....	88
7.1.3. Sienos.....	91
7.1.4. Mažesni izoliacijos darbai.....	92
8. SKYRIUS - VANDENS ŠILDYMAS.....	93
8.1. Taupykite šildydami vandenį	93
8.1.1. Vandens šildytuvai.....	93
8.1.2. Naudokite mažiau šilto vandens.....	97
8.1.3. Naudokite energiją taupančius prietaisus.....	98
8.1.4. Alternatyvūs energijos šaltiniai vandens šildymui.....	99
9. SKYRIUS - NEMOKAMI IR NEBRANGŪS PATARIMAI, KAIP TAUPYTI ENERGIJĄ.....	100
9.1. Pradėkite taupyti jau dabar.....	100
10. BONUS FEJEZET - CSÖKKENTESE A SZÁMLÁKAT KEVESEBB, MINT 1 PERC ALATT.....	104
10.1. Papildomi patarimai, kaip taupyti energiją.....	104

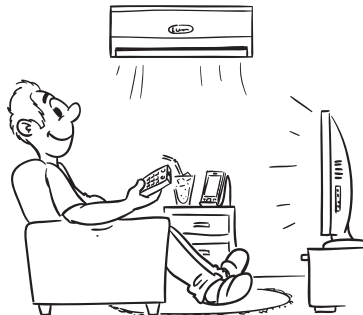
1. SKYRIUS

TURINYS

Visiems patinka namuose jaustis patogiai ir jaukiai. Norint tai pasiekti reikia palaikyti tinkamą temperatūrą visus metus, tad svarbu, kad žiemą būtų šilta, o vasarą vėsu.

Dėl noro gyventi patogiai naudojame daugybę smulkios buitinės technikos virtuvėje, nes ją naudojantis galima kur kas greičiau ir lengviau gaminti maistą bei padaryti visą šeimą laimingą.

Laimingų namų principas yra poilsis bei mėgstama veikla. Televizorius ir namų kino sistema, planšetiniai ar nešiojami kompiuteriai kiekvienam šeimos nariui yra gan įprasti ir svarbūs šių dienų modernioje šeimoje.

1. SKYRIUS - ĮVADAS

Taip pat gražiam namui būtinas ir gražus sodas ar prižiūrima pievelė.

Du ar trys vonios kambariai (priklausomai nuo šeimos narių skaičiaus) ir vandens šildytuvas veikiantis visu pajėgumu beveik visą laiką yra tiesiog būtinybė esant tokiam gyvenimo tempui kaip dabar.

Niekas iš aukščiau aprašytų dalykų nėra problema ir neturėtų būti laikomi prabanga, tačiau tai tampa problema, kai jūsų gyvenimo būdas ir, dar svarbiau, įpročiai ištuština piniginę bei šeimos biudžetą!

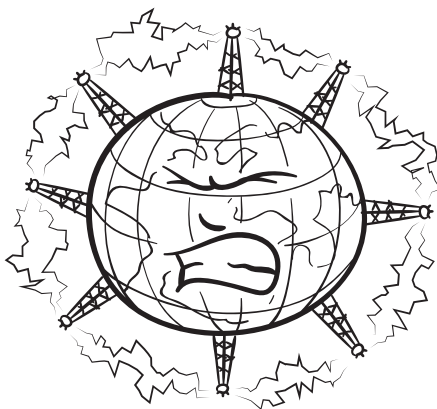

1. SKYRIUS - ĮVADAS

Panašu, kad jūsų sąskaitos už elektrą kas mėnesį vis didesnės. Taip yra todėl, kad šandieninis elektros tarifas yra didesnis negu buvo praėjusiais ar dar ankstesniais metais.

Jeigu peržiūrėtumėte savo sąskaitas, pastebėtumėte, kad sunaudotos elektros energijos kiekis bėgant laikui vis didėja. Tai neturėtų nieko stebinti turint omenyje visus elektrinius prietaisus, kuriuos nusipirkote vos pastaraisiais metais! Taip vienas prietaisas po kito vis prisideda prie didesnės sąskaitos už elektrą.

Kita vertus, kasdien kalbama apie elektros energijos trūkumą bei būtinybę taupyti elektrą. Dauguma pasaulio šalių sunkiai susidoroja su didėjančiu augančios populiacijos elektros energijos poreikiu. Taigi nieko keisto, kad esant prekės ar paslaugos trūkumui kainos didėja! Dėl didelių sąskaitų namų ūkiai patiria finansines problemas ir normalu, kad žmonės imasi ieškoti būdų, kaip sutaupyti elektros energiją ir sumažinti sąskaitas! Daugumai žmonių taip pat svarbus naudojamų elektrinių prietaisų poveikis gamtai ir būtent todėl jie siekia, kad namuose būtų taupoma energija.

1. SKYRIUS - ĮVADAS

Tačiau visai nesvarbu, kodėl jūs tai darote: dėl asmeninių priežasčių, norite tiesiog sutaupyti ar stengiatės vaikus auklėti ekologiškai bei prisidėti prie energijos taupymo.

Mano vardas Adam Bridges ir parodysiu, kaip išleidžiant nedaug ar visiškai nemokamai panaudoti tam tikrus patarimus, ši bei tą patobulinti ir taupyti elektros energiją bei pinigus!

„Tesla energy saver ECO“ knyga padės paversti namus (nesvarbu tai nuosavi namai ar nuomojamas būstas) vieta, kur elektros energija yra taupoma ir nebijote sąskaitų už elektrą!

1. SKYRIUS - ĮVADAS

Yra keletas nedaug kainuojančių ar nemokamų būdų išlaikyti savo namų jaukumą, bet gauti 30–50 %* mažesnes sąskaitas už elektrą!

Jeigu esate pasirengę šiek tiek pakeisti savo įpročius bei gyvenimo būdą ir norite sumažinti gaunamas sąskaitas už elektrą bei prisidėti prie energijos taupymo – tuomet prisijunkite prie manęs šioje kelionėje!

„Tesla energy saver ECO“ knyga padės transformuoti jūsų namų ūkį ir padarys gyvenimą malonesnį, tad pradėkite planuoti kitas atostogas, nes už sutaupytus pinigus galėsite tai sau leisti. „Tesla energy saver ECO“ knyga padės jums sutaupyti :)!

Pagarbiai

Adam Bridges

2. SKYRIUS

„TESLA ENERGY SAVER ECO“ KNYGOS PRIVALUMAI

2.1 Keturi svarbiausi privalumai

Prieš pradėdant įgyvendinti bet kokį pakeitimą, svarbu išsiaiškinti kokios naudos galima tikėtis. Iš tiesų tai labai paprasta užduotis, nes energiją taupantys namai turi gausybę privalumų!

Dauguma žmonių nesistengia nieko imtis dėl elektros energijos taupymo ir tam yra daugybė priežasčių.

- Gal tiesiog nežinote, kad GALITE sumažinti savo sąskaitas už elektrą.
- Gal galvojate, kad norint taupyti energiją reikia į tai investuoti, o to šiuo metu negalite sau leisti.
- Gal nežinote, kas jūsų namuose sunaudoja DAUGIAUSIA elektros energijos.
- Gal galvojate, kad jeigu jau mokate už elektrą, tai turite teisę ją ir naudoti!
- O gal tiesiog galvojate, kad uždirbate pakankamai ir galite sau leisti apmokėti visas gaunamas sąskaitas...

Kad ir ką dabar galvojate – aš esu tikras, kad perskaičius „Tesla energy saver ECO“ knygoje esančius patarimus jūsų požiūris pasikeis!

Pradėkime nuo didžiausio privalumo. **PINIGŲ.**

2.1.1 Pinigų taupymas

Ivairių tyrimų duomenys parodo skirtingus elektros energijos taupymo vertinimus, kurie atsispindi mažesnėse sąskaitose už elektrą..

Tačiau visuose tyrimuose sutampa tai, kad energijos taupymo įpročiai, kuriems nereikia investicijų arba jos labai nedidelės, padeda sumažinti sąskaitą už elektrą bent 30 %!

Taupykite turėdami energiją taupančius namus ir jūsų sąskaitos už elektrą sumažės nuo 30 iki 80 % per mėnesį!

Jeigu paskaičiuotume, energijos taupymas atrodytų taip:

Vidutiniškai apie 60–100 kvadratinių metrų būsto savininkai išleidžia apie 110 eurų už elektrą per mėnesį.

Pritaikius numatomą 30–80 % sutaupymą gauname 34–90 eurų per mėnesį.

Vos per metus galite sutaupyti nuo 410 iki 1100 eurų!

Pagalvokite apie tai bent sekundėlę. Ką šeimos naudai galėtumėte nuveikti su sutaupytais pinigais? Būkite atviri ir nesvarbu, ar turite finansinių sunkumų šiuo metu, ar jūsų gyvenimas finansiškai stabilus, bet idėja sutaupyti juk skamba puikiai???

Kodėl turėtumėte mokėti daugiau už bet ką, jeigu to neprivalote daryti!?

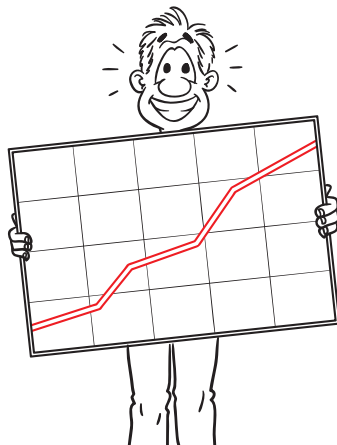
2.1.2 Jūsų santaupos didės kasmet

Investicija į energijos taupymą namie yra ilgalaikė. Tačiau ką tai iš tiesų reiškia?

Pradžioje galite tikėtis, kad santaupos vis didės, visai kaip atlikus sėkmingą investiciją akcijų biržoje ar patiriant nuolatinį banko indėlio palūkanų augimą.

Taip nutinka dėl keleto priežasčių.

Žemiau pateikiamos kelios jų:

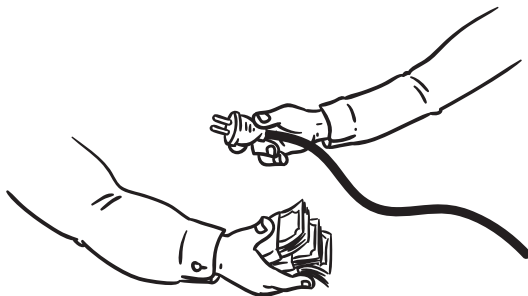

1. Elektros kaina pastoviai didėja

Visi iki skausmo žinome, kad visos sąskaitos, įskaitant ir sąskaitas už elektrą, nuolat didėja metai iš metų! Nesvarbu, ar jūsų energijos rinka liberali ir galite rinktis iš kelių tiekėjų, ar energijos tiekimas priklauso valstybei ir sąskaitos už elektrą stipriai auga. Jeigu turite gerą atmintį ir pamenate apmokėtas sąskaitas – tiesiog palyginkite paskutiniųjų dešimties metų sąskaitas... Esu įsitikinęs, kad sąskaitos padidėjo bent 50 %!

Liūdina tai, kad elektros energijai gaminti naudojama tiesiog per mažai žaliavų. Būtent dėl to esant didelei nepakankamo išteklių paklausai taip pat didėja ir jo kaina. Be to, yra daugybė šalių, priverstų pirkti elektros energiją iš kitų šalių, nes pačios neišgali pagaminti pakankamai elektros energijos savo gyventojams. Dėl šios priežasties taip pat kyla elektros kaina, o pati rinka tampa nestabili.

Taigi metai iš metų elektros kaina didėja, tad jeigu sutaupote nuo 30 iki 50 % namuose sunaudojamos elektros energijos, jūsų santaupos taip pat padidėja!

2. Mažesnės investicijos, didesnės sutaupos

Šioje knygoje rasite daug patarimų, kaip taupyti energiją į tai neinvestuojant, taip pat keletą patarimų ir nedidelių investicijų, kurios ilgalaikėje perspektyvoje tikrai atsiperka.

Tad jeigu nuspręsite šiek tiek investuoti į savo namus tam, kad jie taupyti energiją, išleisite apie 110 eurų per pirmuosius mėnesius. Vadinasi, 110 eurų investicija jums gali sudaryti nuo 410 iki 1090 eurų sutaupų per metus.

Paprastai tai vienkartinė investicija. Tai reiškia, kad ateinančiais metais galėsite sutaupyti dar daugiau ir į tai daugiau nereikės investuoti!

3. Gyvenimo būdo pokyčiai

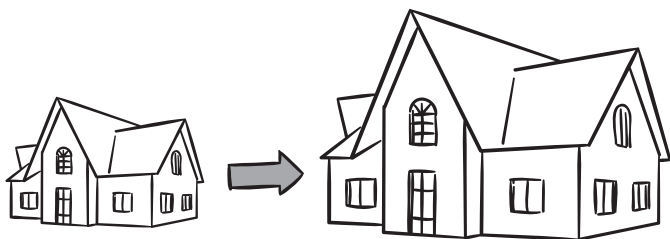
Toks didžiulis pokytis kaip namų pavertimas energiją taupančiais tikrai neįvyksta per naktį... Iš pradžių teks pakeisti kai kuriuos įpročius, tačiau tai aptarsime vėliau, taigi galėsite stebėti kaip jūsų sąskaitos kas mėnesį ims tiesiog tirti be jokių investicijų!

Tai net gali jus paskatinti pakeisti apšvietimą namuose ir sutaupyti dar daugiau! Tuomet imsitės izoliacijos ir taip toliau... Kiekvienas naujas dalykas namuose, susijęs su energijos taupymu, papildomai padidins jūsų santaupas ir toliau padės mažinti sąskaitas už elektrą mėnesis po mėnesio.

2.1.3 Didesnė namų vertė

Tai ypač svarbu nekilnojamojo turto savininkams, bet taip pat naudinga ir tiems, kurie būstą nuomojasi.

Visų pirma, rinkodara :). Visi puikiai suprantame rinkodaros svarbą šių dienų rinkoje. Tad jeigu ateityje planuojate parduoti savo būstą, jo vertė bus kur kas didesnė, jeigu jis bus taupantis energiją, tad galėsite jį parduoti už didesnę sumą! Pakanka panaršyti po nekilnojamojo turto skelbimus internete ar pakalbėti su agentu ir neilgai trukus išsiaiškinsite, kad energiją taupantis būstas parduodamas už didesnę kainą ir net greičiau nei kitokio tipo būstas! Tai nėra kiek nestebina. Vis daugiau ir daugiau žmonių imasi domėtis ekologija ir keisti savo gyvenimo įpročius, tad energijos taupymas jiems tampa svarbus.

Antra, jūsų namai ne tik prisidės prie ekologijos, bet ir sutaupysite norėdami palaikyti tokią tvarką namuose. Įgyvendinsite keletą gamtą tausojančių sprendimų, o toks būstas bus puiki reklama potencialiems pirkėjams ir jūs sutaupysite!

Būkime nuoširdūs, kas gi nenorėtų mokėti mažiau?

Taigi čia atrasti ir jūsų pačių įgyvendinti energiją taupantys projektai ženkliai padidins jūsų būsto vertę.

Net jeigu ir būstas, kuriame gyvenate, nepriklauso jums, vis tiek galite iš jo pasipelnyti. Viena vertus, už nuomojamą būstą mokate mokesčius, tad jums turėtų būti aktualu juos sumažinti. Nepriklausomai nuo to, kokius energijos taupymo projektus įgyvendinsite, jūsų sąskaitos sumažės ir taip sutaupysite pinigų.

Kita vertus, galite sutaupyti darydami pakeitimus ir taip siekdami sutaupyti daugiau energijos. Dauguma tokių pakeitimų suteikia ilgalaikius rezultatus, tad turėtumėte su nuomotoju susiderėti dėl apmokėjimo: nuomotojas gali jums grąžinti į pakeitimus investuotus pinigus, nes dėl tų pakeitimų būsto kaina padidės. Taip pat galite tas išlaidas pasidalinti arba nuomotojas investuotą pinigų sumą gali išskaičiuoti jums iš nuomos.

2.1.4 Pagalba Žemei

Energiją taupantys būstai prisideda prie mūsų pastangų mažinti taršą ir apsaugoti planetą, kurioje gyvename. Įvairus iškastinis kuras naudojamas elektros energijai gaminti. Toks procesas yra viena iš labiausiai Žemę teršiančių priežasčių, nuolat sukeliančių nepataisomą žalą mūsų planetai. Elektrinės yra didžiausias šiltnamo efektą sukeliančių dujų šaltinis, o tai yra didžiausias ozono sluoksnio priešas. Mažesnis vartotojiškumas ir elektros energijos taupymas padėtų Žemei atsigausti.

Taip pat reikia turėti omenyje, kad iškastinį kurą (paprastai naftos produktus ar anglį) naudojančios elektrinės naudoja neatsinaujinančius energijos išteklius. Tokie ištekliai ilgainiui išseks, štai kodėl taupyti energiją yra itin svarbu.

Energiją taupantys namai ne tik tausoja aplinką, bet ir suteikia geresnę gyvenimo kokybę už namų sienų bei viduje. Kituose skyriuose sužinosite, kaip galima reguliuoti drėgmę ir gerinti oro kokybę energiją tausančiuose namuose.

Apibendrinandamas norėčiau pasakyti, kad energiją taupančių namų privalumų yra daugybė ir jie labai vertingi. Kasmet galima sutaupyti šimtus eurų, o namo vertė tik didės. Taip pat suteiksite savo šeimai sveikesnę gyvenimo aplinką bei padėsite Žemei atsigausti.

Tad pažiūrėkime, kaip konkrečiai tai galima padaryti!

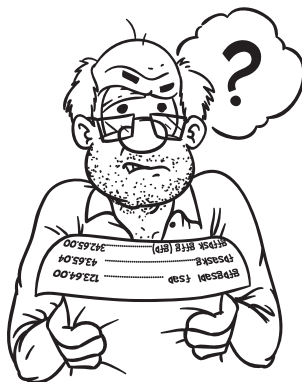
3. SKYRIUS

KODĖL JŪSŲ SAŠKAITOS UŽ ELEKTRĄ TOKIOS DIDELĖS

3.1 Energijos sunaudojimas jūsų namuose

Kas mėnesį mokama suma už elektrą priklauso nuo dvejų pagrindinių veiksnių:

- sunaudojamos elektros kiekio,
- kainos už elektros energijos matavimo vienetą (kWh).

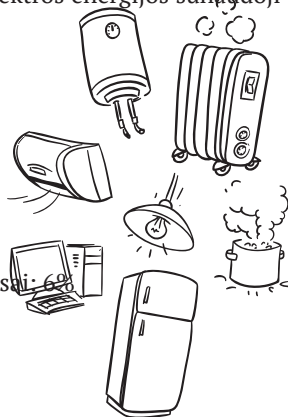
Iš šių dvejų veiksnių iš tiesų galima kontroliuoti tik pirmąjį – energijos sunaudojimą savo namuose. Taip pat galima ir nedidelė įtaka kitam veiksniui, jeigu savivaldybėje yra daugiau nei vienas elektros energijos tiekėjas. Jeigu yra galimybė rinktis, tuomet turėtumėte apsvarstyti visus galimus pasirinkimus ir pasirinkti jums labiausiai tinkančią (žinoma, ir pigiausią).

3. SKYRIUS - ŠILDYMAS IR VĒDINIMAS/ORO KONDICIONAVIMAS

Dabar susitelksime į pirmąjį veiksni – kaip sumažinti sunaudojamos elektros kiekį ir tuo pat metu išlaikyti patogumą namuose.

Pradėkime nuo pat pradžių. Norint gerai suprasti, kur dingsta jūsų pinigai ir kodėl jūsų sąskaitos už elektrą tokios didelės, turėtumėte išsiaiškinti, kokie prietaisai jūsų namuose sunaudoja daugiausia elektros energijos. Vidutiniame namų ūkyje elektros energijos sunaudojimas paskirstomas taip:

- Šildymas: 45%
- Vėdinimas: 9%
- Karštas vanduo: 18%
- Apšvietimas: 9%
- Kompiuteriai ir elektroniniai prietaisai: 6%
- Maisto gaminimas: 4%
- Šaldytuvas: 4%
- Kita: 5%

Naudinga žinoti šitokį paskirstymą, nes taip galite sužinoti, į ką reikia labiausiai atkreipti dėmesį ir kas labiausiai tuština jūsų piniginę.

Prieš pradėdant aptarti energijos taupymo patarimus, svarbu žinoti ir kitą dalyką – kodėl jūsų sąskaitos tokios didelės.

3. SKYRIUS - ŠILDYMAS IR VĒDINIMAS/ORO KONDICIONAVIMAS

Ar nustebtumēte, jeigu pasakyčiau, kad jūsu sąskaitos iš tiesų neparodo tikslaus sunaudoto elektros kiekio? Nesijaudinkite, nekalbu apie sąmokslo teoriją ar tai, kad jūsų elektros energijos tiekėjas jus apiplėšinėja. Tai tik paprastas faktas: 25 % visos namuose sunaudojamos energijos yra iššvaistoma! Tai yra tikrų tikriausias pinigų mėtymas!

Ketvirtį sąskaitos sudaro suma už elektros energiją, kurios jūs iš tiesų nenaudojate. Jeigu jums kyla klausimas kaip tai apskritai įmanoma – atsakymas labai paprastas. Atkreipkime dėmesį į tai, kam sunaudojama daugiausia elektros energijos – šildymo, vėdinimo ir oro kondicionavimo sistemoms. Jeigu gyvenate sename name ar bute, kuris jau kurį laiką nebuvo renovuotas, nekeisti langai, durys bei izoliacija ir panašiai, jūsų elektros energijos nuostolis gali būti didesnis nei 25 %!!!

3. SKYRIUS - ŠILDYMAS IR VĒDINIMAS/ORO KONDICIONAVIMAS

Oras išteka pro langus, duris, stogą ir dėl to galima patirti net iki 50 % šildymo nuostolį! Lygiai taip pat nutinka ir vasarą, kai oro kondicionieriais orą reikia vėsinti. Tai tik smulkūs pavyzdžiai, kuriuos detaliau aptarsime kituose skyriuose. Galėsite aiškiai pamatyti, kiek iš tikrųjų energijos sunaudojama tam tikriems dalykams atlikti ar prietaisams veikti ir kaip tokią informaciją galima panaudoti.

Tačiau kiekvieni namai yra kitokie, tad jums teks patiems išsiaiškinti kaip būtent jūsų namuose yra švaistoma energija ir dėl kokių priežasčių patiriate nuostolių. Tai pati svarbiausia dalis, nes tik išsiaiškinus priežastis galėsite susikcentruoti į jų pašalinimą ir pradėti taupyti energiją.

3.2 Žingsniai įvertinti energijos nuostolį savo namuose

Yra daugybė būdų rasti energijos nutekėjimo vietas namuose, bet parodysiu jums labai lengvą būdą, kaip jas atrasti.

Pastaba: yra profesionalų, kurie naudodami modernią įrangą ir atitinkamą metodiką gali atlikti jūsų namų energijos nuostolio įvertinimą, tačiau nepamirškite, kad tai jums kainuos. Tad nuspręskite ar norite tai padaryti kuo greičiau, ar norite sutaupyti ir padaryti tai patys.

Norėdami patys tai įsivertinti, turite pasidaryti planą pagal žingsnius, kuriuos aptarsime žemiau. Neskubėkite ir išnagrinėkite namus patys, sudarykite visų atliktų žingsnių ir rastų vietų sąrašą bei palikite šiek tiek vietos savo pastaboms.

Įsitikinkite, kad nepraleidote nė vieno punkto savo sąrašė, nepaisant jūsų namų būklės. Galite nustebti, kad neseniai atnaujinti gyvenamieji namai gali būti taupantys mažiau energijos negu jūs tikėjotės. Net ir kalbant apie aukščiausios kokybės namus, kurie buvo statomi taip, kad taupytų energiją – juose taip pat gali būti ką patobulinti.

3.2.1 PIRMAS ŽINGSNIS – ATRASKITE ŠILTO / ŠALTO ORO NUTEKĒJIMO VIETAS

Pirmas žingsnis pradant įvertinimą turėtų būti nukreiptas tiesiogiai į vieną didžiausių problemų bet kuriuose namuose – šilto ir šalto oro nutekėjimo vietas. Paprastai tariant, būtent per šias vietas ir iššvaistomi jūsų pinigai (per langus, duris ir panašiai). Energijos nuostolis dėl oro nutekėjimo vidutiniškai sudaro apie 20 % įprastuose namuose

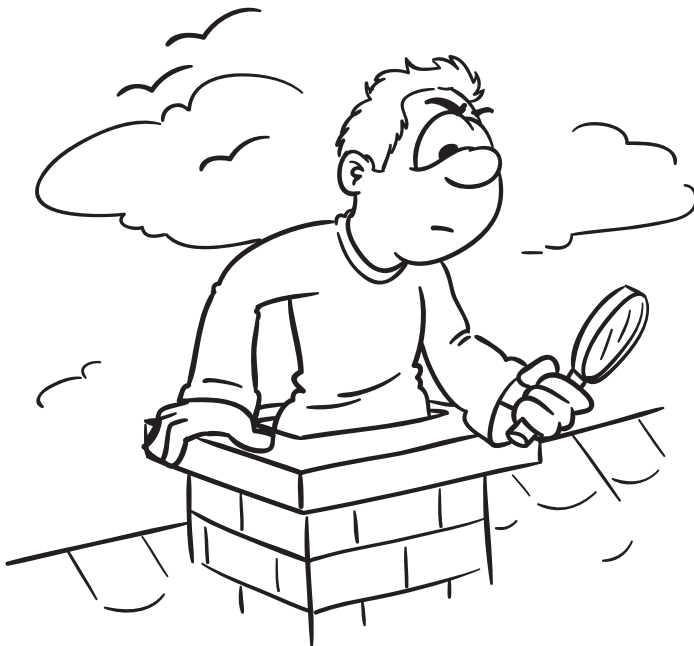
Taigi štai ką šiame žingsnyje reikia patikrinti:

visas vietas namuose, kuriose galimai yra oro nutekėjimas, tokias kaip durų slenksčiai, susijungimo vietos tarp sienų ir lubų. Taip pat turėtumėte patikrinti, ar oras niekur neprateka ir iš išorinės namo pusės, ypač ten, kur susijungia dvi skirtingos medžiagos. Taip pat turėtumėte patikrinti langus, duris, vandens ir elektros instaliaciją, jungiklius ir lizdus. Jeigu turite židinį, patikrinkite židinio susijungimą su kaminu.

1.1 Žingsnis. Išorinė namo dalis – apžiūra

Apžiūrint namą iš lauko jums derėtų atkreipti dėmesį į tas vietas, kur susijungia skirtingos medžiagos. Jums reikėtų patikrinti:

- Visus išorinius kampus.
- Išorinius vandens vamzdžius.
- Visas vietas, kur susijungia kaminai su sienomis.
- Vietas, kur namo pamatai susijungia su išorinės sienos apačia.

1.2 Žingsnis. Kontrolės punktai namų viduje

Didžioji įvertinimo dalis iš tiesų atliekama namų viduje. Reikia patikrinti visas sąrašė esančias vietas, kurios yra ir jūsų namuose. Ypač svarbu atkreipti dėmesį į galimus plyšius ar matomas skylės, nes per jas taip pat išeina šiltas / šaltas oras.

Jums reikia patikrinti:

- visus durų ir langų rėmus
- visus elektros lizdus
- visus jungiklius
- elektros ir dujų instaliacijas
- įėjimą į pastogę
- durų ir sienų susijungimus
- vietą, kur židinytis susijungia su kaminu
- sienų ar langų oro kondicionavimo sistemas
- visus televizijos, interneto ir telefono kabelius
- visas ventiliacijos angas

3. SKYRIUS - ŠILDYMAS IR VĒDINIMAS/ORO KONDICIONAVIMAS

Atlikdami įvertinimą ypač atkreipkite dėmesį į sandariklius ir sandarinimo juostas: patikrinkite, ar jie tinkamai pritvirtinti, pažiūrėkite ar nėra skylių, įtrūkimų, įvertinkite bendrą jų stovį. Taip pat patikrinkite duris ir langus ar jie visiškai užsidaro.

Duris ir langus tikrinkite itin kruopščiai. Lengvai papurtykite ir jeigu jaučiate judėjimą – reiškia, kad jie galimai praleidžia orą. Taip pat patikrinkite visus durų ir langų rėmus, ar per juos patenka saulės šviesa, nes tai gali reikšti, jog taip pat patenka ir oras.

Įvairūs būdai, kaip patikrinti pralaidumą orui

Yra įvairių „pasidaryk pats“ būdų, kuriuos galite pritaikyti norėdami atlikti visų paminėtų punktų įvertinimą. Vienas tokių būdų yra:

Spaudimo / slėgio testas

Nėra sunku atlikti slėgio testą namuose ir jis gali būti labai puikus būdas norint rasti įtrūkimus ar bet kokias kiauras vietas, kurių paprastai nepastebėtumėte. Geriausia jį atlikti vėsią ir vėjuotą dieną.

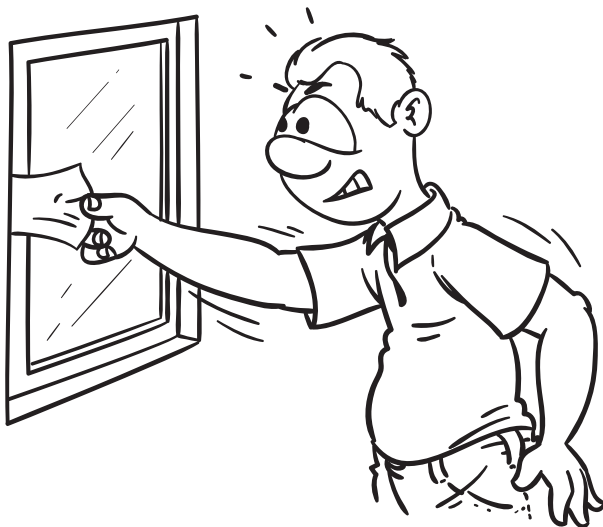
Štai ką jums reikės daryti:

- Išjunkite visus degimo įrenginius namuose, tokius kaip dujinės krosnys ir vandens šildytuvai.
- Uždarykite langus, duris ir kaminus.
- Visi išmetimo ventiliatoriai turi būti nusukti į išorę arba panaudokite didelį feną ir ištraukite orą iš kambarių.
- Dabar galite prie aukščiau minėtų tinkrintinų vietų pridėti smilkalą ar ką panašaus. Jeigu dūmai sklaidosi, yra išpučiami iš kambario ar atvirkščiai, reiškia, kad toje vietoje oras praleidžiamas.

Yra ir kitokių, paprastų būdų, kaip patikrinti pralaidumą orui:

- Sudrėkinkite ranką ir pridėkite prie tos vietos, kurią norite patikrinti. Jeigu jaučiate trauką ar oro gūšį – jausite vėsumą ant rankos.
- Tamsiu paros metu naudodami žibintuvėlį švieskite į galimai orui pralaidžias vietas, o tuo tarpu paprašykite namiškių stebėti tai iš lauko pusės. Matysite šviesos spindulius per didesnius plyšius, nors tai ir nėra geriausias būdas, nes nepavyksta aptikti smulkių įtrūkimų.
- Paimkite banknotą, jį įkiškite tarp durų ar lango ir uždarykite duris ar langą. Jeigu galite ištraukti banknotą labai nesistengdami ir neplėšdami, reiškia, kad pro tą vietą oras prateka.

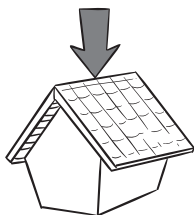
3.2.2 ANTRAS ŽINGSNIS – PATIKRINKITE IZOLIACIJĄ

Gera izoliacija yra vienas geriausių būdų taupyti energiją namuose ir tai aptarsiu detaliau kituose skyriuose.

Visų pirma apžvelkime tai, į ką reikia atkreipti dėmesį, jeigu gyvenate sename name.

Stogo izoliacija

Visų pirma reikia patikrinti stogo izoliaciją. Dėl netinkamos izoliacijos atsiranda pralaidumas orui ir prarandamas šiltas ar šaltas oras, tad svarbu pirma patikrinti palėpę. Jeigu joje yra bet kokių angų, tokių kaip vamzdžiai, išmetamosios angos ar kaminai, patikrinkite jų sandarumą ir izoliaciją. Jeigu ne, tuomet įrašykite juos į tvarkytinų vietų sąrašą ir tvarkymo darbus pradėkite būtent nuo jų. Tai nebrangi paslauga, kurią galima pasidaryti patiems, tad nereikėtų net skambinti meistrui ir švaistyti laiką bei pinigus.

3. SKYRIUS - ŠILDYMAS IR VĒDINIMAS/ORO KONDICIONAVIMAS

Taip pat palėpėje svarbu patikrinti esamą stogo izoliaciją, ypač jeigu yra koks nors garų barjeras (izoliacija, paprastai naudojama kaip garų barjeras, yra plastikinė plėvelė, pritvirtinta prie stiklo vatos). Jeigu dabartinėje izoliacijoje nėra garų barjero, turėtumėte tai apsvarstyti kaip galimą energijos taupymo idėją. Vandeniui atspari danga ant palėpės sienų gali būti puiki ir nebrangi alternatyva garų barjerui. Tai svarbus žingsnis, nes jeigu patalpoje yra drėgna, ne tik bus gadinama izoliacija, bet gali būti daroma žala ir namo konstrukcijai. Jeigu palėpėje turite ventiliacijos sistemą, įsitikinkite, kad izoliacija neuždengia ventiliacijos angų, nes oro srautas yra labai svarbus.

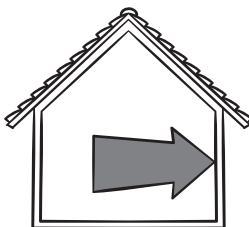
Jeigu jūsų stoge nėra šilumos izoliacijos, tuomet derėtų rimtai apsvarstyti tai, kad 20–30 % šilto ar šalto oro gali tiesiog ištekėti pro stogą! Tokiu atveju pinigai tiesiog išmetami į orą!

Vidinių sienų izoliacija

Jeigu nesate profesionalas – šį žingsnį atlikti gali būti sunkoka. Reikalinga tam tikra technika ir metodų išmanymas norint patikrinti, ar sienose yra izoliacija, o jeigu yra, tai kokia. Jeigu jūsų namas naujas, tad statybos įmonė, atlikusi namo statybos darbus, turėtų turėti tokią informaciją. Jeigu norite, kad tai atliktų profesionalai – geriausia rinktis termografinį patikrinimą – taip gausite visą reikiamą informaciją.

Jeigu norite patys tai padaryti, galite tikrinti dvi vietas: pasirinkite sieną su elektros lizdu arba tokią sienos vietą, kurioje galėtumėte išgręžti skylę (pavyzdžiui už baldų).

Jeigu nuspręsite rinktis pirmą variantą, t. y. sieną, kurioje yra elektros lizdas, įsitikinkite, kad tikrinimo metu elektra būtų išjungta (atsargiai išjunkite atitinkamą saugiklį elektros skydelyje)

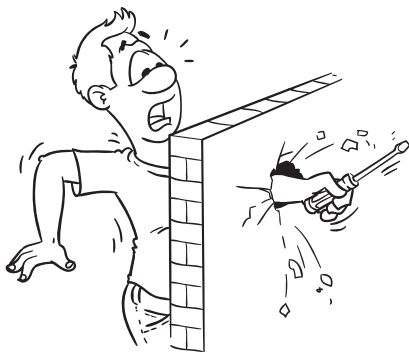
Saugos priemonė* Prieš pradėdami patikrinkite elektros lizdą į jį įkišdami elektrinio prietaiso kištuką ir įsitikinkite, kad elektra tikrai išjungta.

3. SKYRIUS - ŠILDYMAS IR VĒDINIMAS/ORO KONDICIONAVIMAS

Kai būsite tikri, kad elektra yra išjungta, atsukite ir nuimkite elektros lizdo, kurį nusprendėte patikrinti, dangtelį. Tuomet plonu ilgu strypu, atsuktuvu ar kažkuo panašiu išgręžkite skylę sienoje. Bet koks įrankis su kabliuku padės ištraukti izoliacinę medžiagą iš sienos, kad galėtumėte detaliai išnagrinėti esamos izoliacijos būklę. Kol tai darote, jeigu jūsų siena yra gerai izoliuota, turėtumėte jausti pasipriešinimą skverbdamiesi į sieną.

Tokį patį metodą galite taikyti ir kitoje vietoje, už baldų esančioje sienos dalyje. Skylę galite išgręžti tokiu pat būdu ir patikrinti, ar yra pasipriešinimas gręžiant arba, jeigu įmanoma, galite patikrinti, ar sienoje yra kokia nors izoliacinė medžiaga.

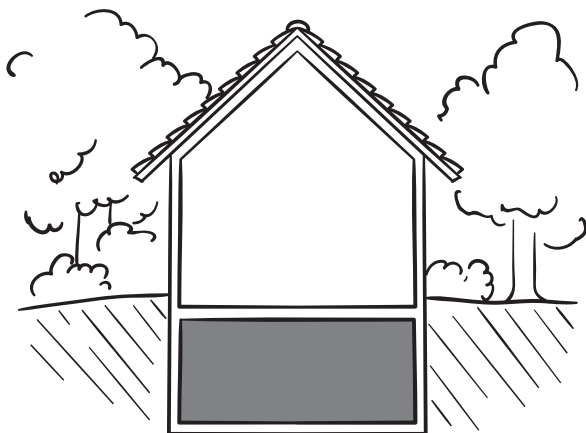
Deja, bet jeigu nepavyksta sienoje rasti izoliacinės medžiagos ir jos ištraukti, šis žingsnis atskleidžia tik tai, kad jūsų sienos neizoliuotos.

Izoliacijos tikrinimas rūsyje

Jeigu jūsų name yra rūsys, turite patikrinti ar jis tinkamas izoliuotas. Visai kaip ir gyvenamosios patalpos bei stogas, jūsų rūsys taip pat turi sienas ir grindis.

Atkreipkite dėmesį į tai, ar rūsyje laikote vandens šildytuvą, kitokius namų apyvokos įrenginius ar šildymo / vėdinimo sistemas. Tokiu atveju būtina patikrinti, ar nėra orą praleidžiančių angų, o taip pat reikia patikrinti ar visi vamzdžiai bei kanalizacija yra tinkamai izoliuoti. Jeigu turite vandens šildymo įrenginį, kietojo kuro katilą ar kažką panašaus, jie taip pat turėtų būti izoliuoti, tad įrašykite ir juos į tvarkytinų vietų sąrašą.

3. SKYRIUS - ŠILDYMAS IR VĒDINIMAS/ORO KONDICIONAVIMAS

Jeigu jūsų rūšys yra tiesiai po gyvenamosiomis patalpomis, įsitikinkite, kad rūšio lubos yra izoliuotos net geriau negu stogas. Gera rūšio lubų izoliacija išlaiko energiją namuose.

Jeigu nesate tikri, kokia izoliacija yra jūsų namuose, ar kokios izoliacijos jums reikia ir jeigu norite taupyti energiją – galite nemokamai internete paskaityti jūsų šalyje ar regione taikomus standartus. Energetikos, Aplinkos ar Ūkio ministerija paprastai saugo tokius duomenis.

3.2.3 TREČIAS ŽINGSNIS – ŠILDYMO IR VĒDINIMO SISTEMŲ ĮVERTINIMAS

Namuose įrengtos šildymo ir vėdinimo sistemos sunaudoja labai daug energijos. Norint taupyti energiją būtina jas tinkamai prižiūrėti. Kitame skyriuje paaiškinsiu, kaip šios sistemos naudoja energiją ir kaip galite ją taupyti, tačiau iš pradžių reikia įvertinti šių sistemų būklę.

Norint tai padaryti reikia sekti gamintojo nurodymus, kuriuose aprašoma, kaip naudoti įrenginius bei sistemas. Patikrinkite įrenginio vadove, kaip dažnai reikia jį tikrinti arba paskambinkite techninės priežiūros paslaugas teikiančiai įmonei. Paprastai šildymo ar vėdinimo sistemas reikia tikrinti kartą ar du per metus, tad iš pradžių patikrinkite, ar jūsų įrenginys buvo tinkamai prižiūrimas pagal gamintojo nurodymus.

Jeigu turite bet kokią krosnį, patikrinkite, kada paskutinį kartą keitėte filtrus ir valėte kaminą.

Atkreipkite dėmesį į visus šildymo ir vėdinimo sistemų vamzdžius bei kanalizaciją. Jie gali būti užsikimšę dulkėmis ar turėti plyšių, per kuriuos praeina oras. Įsitikinkite, kad visi vamzdžiai yra izoliuoti, ypač jeigu jie yra sumontuoti tokiose namo vietose, kurios nėra šildomos ar vėdinamos.

3.2.4 KETVIRTAS ŽINGSNIS – APŠVIETIMO ĮVERTINIMAS

Didžiąją jūsų sąskaitos už elektrą dalį sudaro apšvietimas. Jis sudaro apie 6–10 % visos sunaudotos energijos. Kita vertus, apšvietimas taip pat yra tokia sritis, kurioje galima sutaupyti beveik daugiausia!

Norint patiems įvertinti apšvietimą, reikia įtraukti visas elektros lemputes ir šviestuvus bei apšvietimo įrangą į sąrašą. Geriausia tai daryti pereinant nuo vieno kambario prie kito, kad būtumėte tikri, jog nieko nepamiršote.

Patikrinus kiekvieną elektros lemputę, užsirašykite jos tipą: įprasta, fluorescencinė, LED ar kt. Tokia informacija padės jums kituose žingsniuose.

Atlikdami šią patikrą kiekviename kambaryje taip pat atkreipkite dėmesį ar naudojate kokią nors įrangą apšvietimui kontroliuoti, tokią kaip jutiklius, įtampos reguliatorius ir panašiai.

3.2.5 PENKTAS ŽINGSNIS – BUITINIŲ IR ELEKTRINIŲ PRIETAISŲ ĮVERTINIMAS

Buitinių ir elektrinių prietaisų sunaudojama energija gali sudaryti apie 10–20 % jūsų sąskaitos už elektrą.

Sumanus ir taupus šių prietaisų naudojimas gali perpus sumažinti sunaudojamos energijos kiekį! Norėdami sužinoti, kokius energijos taupymo patarimus galite pritaikyti savo namuose, šiam žingsniui turite susidaryti visų namie esančių ir naudojamų elektrinių prietaisų sąrašą. Toks sąrašas padės jums tikrinant prietaisus, kad nesusimaišytumėte ir būtumėte tikri, jog visi jie bus patikrinti.

Pabandykite surasti kiekvieno prietaiso energijos efektyvumo klasę ir pasižymėkite tai savo sudarytame prietaisų sąrašė.

Pastaba*: energijos efektyvumo klasė yra priskiriama gamintojo, taigi virtuvinė įranga turi lipdukus su nurodyta klase, o taip pat perkant įrangą jo vadove būna parašyta klasė.

Taip pat į savo sudarytą sąrašą turite užsirašyti kaip dažnai naudojate tam tikrą prietaisą arba kaip ilgai jis būna įjungtas į elektros tinklą. Tokia informacija bus naudinga planuojant energijos taupymą.

3.3 Kaip panaudoti informaciją, surinktą įvertinimų metu

Baigę įvertinimus turėtumėte būti susidarę bendrą vaizdą, kas jūsų namuose sunaudoja daugiausia energijos. Tačiau, kol dar neatskleidžiau, kaip taupyti energiją tam tikrose srityse, palaikykite sukauptą informaciją energijos taupymo projektų įgyvendinimo planavimui.

Surinkta informacija bus geriausias pagrindas kuriant tokį planą, nes paaiškės prioritetai ir kur galite sutaupyti daugiausia energijos investuodami visai nedaug. Nieko keisto, kad gali pasitaikyti energijos nuostolių, kuriems reikia didesnių investicijų, tad tokius atvejus naudinga išsiaiškinti iš anksto.

Apibendrinant skyrių reikia pastebėti, kad norint, jog jūsų namai taupyti energiją, reikia žinoti, kas sunaudoja daugiausia energijos.

Tai išsiaiškinę turite patikrinti, ar namuose patiriamas energijos nuostolis. Norėdami tai padaryti galite pasisamdyti profesionalą arba galite patys imtis įvertinimo pagal šiame skyriuje aprašytus žingsnius.

Visų sąraše esančių punktų įvertinimo rezultatai yra puikus pagrindas norint planuoti energijos taupymą, nes yra aišku, ką konkrečiai reikia tobulinti. Surinkti duomenys bus panaudoti siekiant gauti didžiausią naudą iš šioje knygoje aprašytų energijos taupymo patarimų.

4. SKYRIUS

ŠILDYMAS IR VĒDINIMAS/ORO KONKONAVIMAS

4.1 Didžiausias energijos sunaudojimas

Šildymo ir vėdinimo sistemos namuose sunaudoja daugiausia energijos. Remiantis didžiaja įvertinimų dalimi, šildymas ir vėdinimas sudaro 54 % sąskaitos už elektrą, o tai reiškia, kad būtent šildymo ir vėdinimo sistemos tampa prioritetu jūsų energijos taupymo planų sąrašė!

Jeigu norite sutaupyti mokėdami už elektrą, negana tiesiog įrengti efektyvią šildymo sistemą. Gal turite krosnį ar centrinę šildymo sistemą, kuri varoma dujomis, elektra, mediena ar iškastiniu kuru? Tačiau nepakanka susikcentruoti į šildymo įranginius norint sutaupyti, nes būtina galvoti apie visą namą kaip visumą.

Norint , kad namuose būtų taupoma energija, reikia:

- Pasirinkti šildymo / vėdinimo sistemą, patenkinančią jūsų poreikius ir tinkančią pagal jūsų gyvenamą vietą.
- Įsitikinti, kad visos sistemos dalys yra taupančios energiją ir visada tinkamai veikia.
- Įsitikinti, kad šildomas / vėdinamas oras lieka gyvenamosiose patalpose (mažinkite šilto / šalto oro nuotolių).

4. SKYRIUS - ŠILDYMAS IR VĒDINIMAS/ORO KONDICIONAVIMAS

Jeigu atsimenate, apie ką pasakojau ankstesniame skyriuje, šiltas / šaltas oras gali tikrąja to žodžio prasme pratekėti per įvairius plyšius. Galite prarasti iki 25 % šilto / šalto oro, o tai reiškia, kad tiesiog mėtote pinigus pro langus! Būtent todėl šiame skyriuje pasakosiu apie įvairius būdus, kaip taupyti energiją šildant ir vėdinant namus. Nedideli pokyčiai padeda sutaupyti DAUG pinigų!

Nepamirškite, kad yra gana pigių pakeitimų, kurie nereikalauja daug pastangų ir juos galima atlikti patiems taip sumažinant sąskaitas už elektrą jau pirmą mėnesį po pakeitimo.

Tačiau jeigu norite investuoti tam, kad turėtumėte energiją taupantį namą, pradėkite nuo projektų, esančių šiame skyriuje! Logika labai paprasta: būtent šioje srityje galite sutaupyti daugiausia per trumpą laiko tarpą, o dar svarbiau tai, kad taupymas ilgalaikis.

Šildymo ar vėdinimo išlaidų sumažinimas 20, 30 ar net 50 % skamba viliojančiai, ar ne?

4.2 Oro plyšių taisymas

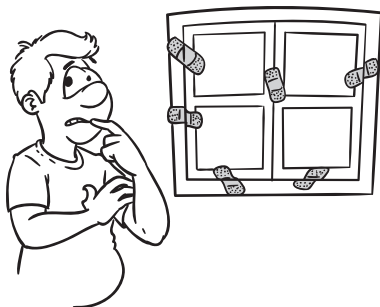
Norėdami išvengti ar bent jau sumažinti oro nuotėkį namuose, pritaikykite aukščiau aprašytus metodus arba išsiaiškinkite, pro kurias vietas prateka oras.

Langai

Dabar jau žinote (iš ankstesnių skyrių) kaip paprasta smilkalų lazdele ar žvake patikrinti, ar langų rėmuose yra plyšių bei įtrūkimų, pro kuriuos gali pratekėti oras.

Kai aptiksite visus plyšius, pasistenkite juos tinkamai užsandarinti. Iš pradžių reikėtų susidaryti reikiamų atlikti taisymų planą. Dažniausiai tai priklauso nuo esamos langų būklės, jų amžiaus, energijos efektyvumo lygio, visų namuose esančių langų plyšių skaičiaus ir t. t.

Tuomet pasirinkite tinkamiausią būdą. Štai keletas pavyzdžių.

Langų sandarinimas

Užsandarinti langus yra labai svarbu ir tai padaryti nėra sunku, todėl galite tai atlikti patys, bet, žinoma, visada galite kreiptis pagalbos ir į profesionalus. Tiesiog skirkite tam šiek tiek laiko, priklausomai nuo namie esamų langų skaičiaus, kuriuos reikia užsandarinti, bei nepamirškite reikiamų priemonių. Kalbant apie medžiagas, galite rinktis iš šių:

- Poliuretaliniai hermetikai paprastai laikomi aukščiausios kokybės išoriniais hermetikais, kurie puikiai tinka jungiantis skirtingiems paviršiams (tokiems kaip metalas ir medis, medis ir stiklas ar panašiai). Poliuretaliniai hermetikai gali būti naudojami net neturint patirties sandarinant, nes su jais gana paprasta dirbti. Jeigu planuojate naudoti šią medžiagą išorinėms lango dalims, turėtumėte jas nudažyti, nes toks hermetikas gali lydytis saulėje.
- Akrilinis-lateksinis hermetikas nėra itin rekomenduojamas, nes jis praranda savo lipnumą esant didelei drėgmei, o be to, jo veiksmingumas taip pat mažėja keičiantis temperatūrai.
- Silikoniniai-lateksiniai hermetikai yra veiksmingi esant drėgmei ir todėl dažnai naudojami vonios kambariuose. Tokį hermetiką galima nudažyti.

4. SKYRIUS - ŠILDYMAS IR VĒDINIMAS/ORO KONDICIONAVIMAS

- 100% silikoniniai hermetikai dažnai naudojami ir turi įvairių paskirčių. Turbūt jie labiausiai rekomenduotini, nes yra atsparūs vandeniui. Tačiau reikia turėti omenyje, kad kai kurie silikoniniai hermetikai ne taip gerai sandarina metalą ir medį kartu, tad jie ne visada yra ilgalaikis sprendimas. Jeigu planuojate dažyti hermetiką, įsitikinkite, kad pasirinkote tokį, kurį galite nudažyti.

*Patarimas planuojant**

Iš pradžių užsandarinkite vieną langą, kad žinotumėte kiek laiko tai trunka ir galėtumėte tinkamai planuoti savo laiką, priklausomai nuo reikiamų užsandarinti langų skaičiaus. Jeigu planuojate dirbti lauke, nepamirškite, kad hermetikai nėra itin veiksmingi žemoje temperatūroje (žemiau 7 °C) arba ore esant didelei drėgmei.

Lango paruošimas sandarinimui.

Patikrinkite ar ant langų yra seno hermetiko ir jeigu yra, pirma reikia jį pašalinti.

Nuvalykite ir paruoškite langą sandarinimui.

Prieš pradėdami tepti hermetiką, įsitikinkite, kad vieta, ant kurios tepate, yra švari. Pašalinkite visus seno hermetiko likučius, purvą ir dažus. Po to nuplaukite ir prieš pradėdami tepti įsitikinkite, kad ji visiškai sausa.

Hermetiko tepimas. Vadovaudamiesi gamintojo nurodymais hermetiko tūbelę įstatykite į pistoletą. Nepamirškite nupjauti tūbelės galiuko prieš pradėdami naudoti priemonę. Tikėdamiesi geriausio rezultato, tepkite hermetiką viena nenutrūkstančia linija nuo vieno lango krašto iki kito. Tepamo sluoksnio storis priklauso nuo esamo plyšio ar įtrūkimo dydžio. Norėdami sulyginti paviršių ir pašalinti hermetiko perteklių galite mediniu pagaliuku ar panašiu daiktu. Palikite langą džiūti mažiausiai dienai, kad hermetikas visiškai išdžiūtų ir užsandarintų langus.

Apsaugokite langus lipnia izoliacine juosta

Kitas paprastas būdas sustabdyti oro pratekėjimą pro langus yra užsandarinti juos izoliacine juosta. Tai labai nebrangus ir paprastas būdas, galintis padėti sutaupyti DAUG pinigų. Jums reikės padaryti tai:

- Pasirinkti izoliacinę juostą ir nusipirkti jos tiek, kad pakaktų visiems langams, kuriuos norite užsandarinti (nepamirškite prieš tai išmatuoti langus).
- Nuvalykite tas langų dalis, ant kurių klijuosite juostą. Tam naudokite vandenį ir valymo priemonę. Lipni juosta tarnaus ilgiau jeigu ją klijuosite ant švaraus paviršiaus.
- Naudokite 2,5–3 cm ilgesnes už lango rėmą juostas, kad langas būtų tinkamai užsandarintas.
- Klijuokite juostą ant vidinės lango rėmo dalies ir įsitikinkite, kad juosta dengia apatinę ir viršutinę lango dalį.
- Nulupkite juostos apsauginę dalį ir spausdami prie lango rėmo klijuokite ją kol visiškai prilips prie paviršiaus.
- Kartokite tai ant kiekvieno lango, kur stiklas liečiasi su išorine rėmo dalimi.
- Galiausiai pamatuokite išorinę lango dalį ir klijuokite izoliacinę juostą palei išorinę lango dalį tokiu pačiu būdu.
- Patikrinkite ar nėra vėjo traukos ar oro pratekėjimo. Jeigu praleidote kokią nors vietą, užklijuokite ten juostą.

Langų apsauga uždangalais

Norint išvengti oro pratekėjimo galima naudoti dvejų tipų uždangalus: lango plokštes ir plastikinę plėvelę.

Plokštės paprastai gaminamos iš lengvų medžiagų, tokių kaip aliuminis ir yra naudojamos langų izoliacijai. Jos turi tiksliai atitikti langų išmatavimus, nes yra tvirtinamos prie lango lipnia juosta. Tai labai veiksminga apsauga, nes sukuriama oro kišenė, tad net langui turint plyšių ar įtrūkimų, šiltas oras lieka viduje. Tačiau jeigu reikia jas gaminti pagal užsakymą, tai gali būti nepigi investicija.

Panašų rezultatą pasieksite naudodami plastikinę plėvelę. Tiesiog išmatuokite langus, atkirpkite reikiamo dydžio plėvelės lakštą ir tvirtinkite jį lipnia juosta. Įsitinkite, kad tinkamai pritvirtinote plėvelę ant viso lango paviršiaus, jog šiltas oras negalėtų pratekėti.

Užuolaidos ir žaliuzės

Kitas būdas apsaugoti namus nuo oro pratekėjimo yra naudoti užuolaidas arba žaliuzes. Galima rinktis vieną arba kitą, bet norint geriausio rezultato rekomenduojama rinktis abu iškart. Dvigubo audinio žaliuzės su permatomis ir nepermatomis juostomis suteikia geriausią apsaugą. Tokios žaliulės suteikia geresnę apsaugą nei įprastos, nes jos pagamintos iš kelių audinio sluoksnių.

Užuolaidos taip pat yra puikus pasirinkimas. Užuolaidos, pagamintos iš storos ir sunkios medžiagos suteikia geresnę apsaugą. Turėkite omenyje, kad užuolaidos ir žaliuzės apsaugos nuo oro pratekėjimo tik tada, kai yra užtrauktos / nuleistos, bet kadangi mums visiems reikalinga ir saulės šviesa – tai gali būti ne pats geriausias variantas jūsų namuose.

Durys

Panašiai kaip ir langus, duris taip pat galima izoliuoti naudojant tam tikras priemones. Jeigu jūsų durys, ypač laukinės, yra senokos, jos greičiausiai praleidžia orą. Pirma, pritaikydami aukščiau aprašytą oro pralaidumą tikrinimo būdą įvertinkite durų apačią. Durų apačia gali būti iš dalies izoliuota įvairiomis priemonėmis, skirtomis durų apačiai. Jas nesudėtinga tvirtinti ir tai ypač rekomenduojama padaryti su laukinėmis ar labai dažnai darinėjamomis durimis. Norėdami užsandarinti durų apačią pasirinkite atitinkamo dydžio slenkstį ir tiesiog ištempkite jį po durimis bei pritvirtinkite varžtais. Ir viskas!

Kitas svarbus dalykas, kurį turėtumėte patikrinti yra durų ir išorinio rėmo sujungimas. Ten reikėtų paieškoti tarpų ar įtrūkimų.

4. SKYRIUS - ŠILDYMAS IR VĖDINIMAS/ORO KONDICIONAVIMAS

Jeigu randate – pritaikykite aukščiau aprašytą sandarinimo būdą lipnia juosta (žr. Langų sandarinimas) ir izoliuokite vietas, pro kurias leidžiamas oras.

Atkreipkite dėmesį, jeigu jūsų namuose yra palėpė arba namas yra sujungtas su garažu.

Palėpė ir garažas yra paprastai nešildomos ir nevėdinamos patalpos. Būtent šios patalpos gali būti silpnosios namo vietos, kur ir prarandama daug šilto ar šalto oro.

Įsitikinkite, kad jūsų palėpė yra tinkamai izoliuota žiemos metu (izoliacija detaliau bus aptarta kituose skyriuose) nuo visų kitų namo patalpų. Šiltas oras kaupiasi viršuje, tad labai svarbu, kad jis nepratekėtų į palėpę. Jeigu turite duris į palėpę, įsitikinkite, kad jos tinkamai izoliuotos lipnia izoliacine juosta (ta pačia, kurią naudojote langams ir durims). Taip pat yra ir su garažu – jį reikia izoliuoti, kad šiluma nesiskverbtų į garažą.

Kita

Be šių jau aptartų vietų, kuriose labiausiai tikėtina atrasti plyšių ar kitų orui pralaidžių vietų, priklausomai nuo šildymo ir vėdinimo sistemos jūsų namuose, namuose galima rasti keletą kitų vietų, kuriose gali būti patiriamas oro nuotėkis. Tokios vietos yra: kaminai, įvairios ventiliacijos, vėdinimo sistemų ir panašios angos. Tačiau patartina tai palikti profesionalams, nes netinkama jų priežiūra gali sukelti rimtą pavojų jūsų sveikatai ir saugumui.

Geriausias patarimas yra kitą kartą, kai įgaliotasis remontininkas apžiūrės jūsų įrangą, paprašyti jo patikrinti, ar įrangoje, už kurią jis atsakingas, nėra jokių plyšių ir jeigu tokių ras, susitarti dėl remonto.

Pastaba: jūsų namuose gali būti ir kitokių orui pralaidžių vietų, ypač sienose, o apie tai plačiau skyriuje apie izoliaciją.

4.3 Termostato svarba

Vienas iš veiksmingiausių energijos taupymo šildymui ir vėdinimui būdų yra įmontuojamas termostatas namuose.

Jeigu tokio dar neturite – apsvarstykite tai kaip vieną svarbesnių energijos taupymo galimybių. Net jeigu neturite centrinio šildymo, yra įvairių prietaisų su skaitikliais (laikmačiais), kuriuos galite pritaikyti tam tikroms šildymo sistemoms.

Jeigu jau turite įmontuojamą termostatą – skaitykite patarimus, kaip juo naudotis geriausiai, norint sutaupyti daugiau energijos.

- Niekada nenustatykite tokios pačios temperatūros ilgam laikui

Daugumoje termostatų yra rankinio valdymo ir automatiniai nustatymai, taigi galite rinktis, kas jums labiausiai tinka. Viena didžiausių šių dienų klaidų, kurią daro žmonės, yra tos pačios temperatūros nustatymas visai dienai ar net ištisoms savaitėms!

4. SKYRIUS - ŠILDYMAS IR VĒDINIMAS/ORO KONDICIONAVIMAS

Nieko keisto, kad namuose norite nusistatyti malonią temperatūrą. Kai nustatote jums tinkančią temperatūrą, pažeminkite ją vienu laipsniu ir stebėkite, kas nutiks! **Jeigu pasirenkate 1 ar 2 laipsniais žemesnę temperatūrą, galite sutaupyti nuo 2 iki 3 % šildymui sunaudojamos energijos!** Greičiausiai nė nepajusite skirtumo ir bus lygiai taip pat malonu. Tas pats galioja ir su oro vėdinimo temperatūros nustatymo 1 ar 2 laipsniais žemiau.

Taip pat nederėtų palikti nustatytos tokios pačios temperatūros dieną ir naktį. Temperatūra naktį turėtų būti žymiai mažesnė arba galite visiškai išjungti šildymą.

Galite nustatyti termostato skaitiklį, kad tam tikru paros metu temperatūra mažėtų. Nepamirškite, kad nejusite temperatūros mažėjimo net trumpais šalčio periodais, tačiau toks nustatymas gali labai teigiama linkme pakreipti jūsų sąskaitų mažėjimą!

Kai esate darbe arba jeigu nieko nėra namie, nustatykite laikmatį, kad šildymas įsijungtų prieš jums grįžtant namo.

Nepamirškite, kad termostatai nėra išmanūs – jie automatiškai nepritaiko temperatūros priklausomai nuo lauko temperatūros. Tai turite padaryti patys.

4. SKYRIUS - ŠILDYMAS IR VĒDINIMAS/ORO KONDICIONAVIMAS

- Ventilacijos naudojimas

Dauguma termostatų turi šildymo, vėdinimo ir oro kondicionavimo parinktis. Kalbant apie energijos taupymą, kondicionavimo parinktis tiesiogine to žodžio prasme ištuština jūsų piniginę be jokios svarios priežasties! Nustatymuose paprastai yra auto ir on kondicionavimo parinktys. Pasirinkus on oras bus kondicionuojamas be perstojo, o taip sunaudojamas didelis elektros kiekis be jokio reikalo.

Rekomenduojama naudoti oro kondicionierių tik išskirtiniais atvejais, pavyzdžiui, kai reikia gaivaus oro po maisto gaminimo, perkepa maistas ar tiesiog trūksta oro. Visais kitais atvejais galite naudoti ventiliatorių ar įvairius ventiliavimo prietaisus, jeigu tiesiog reikia, kad oras cirkuliuotų.

- Termostato sureguliojimas

Naudingiau pirkti tokį termostatą, kuriame yra keletas režimų. Jie gali būti skirti nakčiai, dienai, darbo dienoms, savaitgaliams, labai šaltoms ar šiltoms dienoms (žiemai ir vasarai), nebūnant namie, išvykstant atostogų ir panašiai.

Skirtingus režimus naudoti labai svarbu jeigu norite taupyti energiją. Tai padeda jaustis patogiai namuose ir taupyti energiją, kai nesate namuose. Dauguma termostatų turi standartinius režimus, kai miegate, esate atsikėlę, nesate namuose ir panašiai. Jums tereikia nustatyti tam tikrą temperatūrą kiekvienam režimui. Gali pasirodyti, kad termostato reguliavimas atima daug laiko ir reikalauja nemažai pastangų, tačiau taip tik atrodo. Kartą nustatčius termostatą taip, kaip jums labiausiai tinka, galite sutaupyti iki 10 % sąskaitos už elektrą vienu mygtuko paspaudimu!

4.4 Panaudokite gamtą savo naudai

Išorės dizainas

Ar kada galvojote, kaip aplinka gali jums padėti taupyti energiją bei mažinti sąskaitas už elektrą? Gal tai neskamba logiškai, bet tai yra įmanoma.

Buvo atlikta nemažai tyrimų ir jų duomenimis galima sutaupyti iki 25 % sąskaitos už elektrą tinkamai sodinant medžius aplink savo namą! Tai įmanoma dėl daugelio priežasčių. Pirma yra pati akivaizdžiausia – medžiai suteikia pavėšį. Vasaros metu medžiai sudaro šešėlį, todėl namuose temperatūra būna mažesnė nuo 3 iki 6 laipsnių. Tokiu būdu sutaupote vėsindami orą namuose. Jeigu auginate augalus, kurie dengia išorines sienas (vynuoges ar kitokius vijoklinius augalus), tokie augalai gali tarnauti kaip papildoma izoliacija. Jie sumažins stiprų vėją, tačiau įleis ir gaivaus oro į namus.

Panaudokite Saulę

Kalbant apie energijos taupymą, galime naudoti neišsenkantį ir nemokamą saulės energijos šaltinį, kurį galime naudoti šildymui ir vėdinimui.

Geriausia pradėti naudoti saulės energiją nuo pat pradžių – jau statant namą. Pagal moderniausias statybos technologijas naudojama pasyvios saulės energijos sistema ir taip galima sutaupyti 50 % sąskaitos už elektrą! Taigi galite maksimaliai išnaudoti saulės energiją tinkamai pastatydami namą. Jeigu įmanoma, pagrindinė gyvenamoji patalpa turėtų būti pietinėje pusėje, kad būtų panaudojama saulės energija, o miegamieji bei vonios kambariai ar sandėliukai turėtų būti šiaurinėje ar vakarinėje pusėje. Taip apstačius namą galite maksimaliai panaudoti saulės šilumą žiemos metu bei sumažinti šilumą vasaros metu.

Nesvarbu ar svarstote pasistatyti namą, ar renovuoti dabartinį ir investuti į energijos taupymą – turėtumėte pagalvoti apie didelius langus kambariuose, esančiuose pietinėje pusėje. Tokiu būdu žiemos metu į namą pateks saulės šviesa ir šiuose kambariuose reikės sunaudoti mažiau energijos šildymui. Reguliuojamų horizontalių žaliuzių įrengimas languose, esančiuose pietinėje namo pusėje suteiks jums veiksmingą apsaugą nuo saulės vasaros metu. Dar geriau tai, kad net ir žiemos metu jos naudingos, nes įleis saulės šviesą į namus šaltaisiais metų mėnesiais.

Taip pat galite įsimontuoti langus rytinėje, vakarinėje ar šiaurinėje pusėje, o rytinėje bei vakarinėje pusėje galite naudoti žaliuzes ar užuolaidas, kad apsaugotumėte nuo karščio vasaros metu.

Jeigu nestatote namo, jūsų turimas namas gali būti šiek tiek pakeistas taip, kad naudotų kaip įmanoma daugiau saulės energijos. Turbūt ir taip žinote, kad saulė daugiau laiko būna danguje vasaros metu ir šviečia į rytinėje pusėje esančius langus rytais, o į vakarinėje pusėje esančius langus – po pietų. Saulė danguje žiemos metu matoma mažiau ir daugiau šviečia į pietinėje pusėje esančius langus. Taigi storos medžiagos užuolaidos taip pat gali padėti išlaikyti šilumą kambariuose žiemos metu.

Nors kai kurie pokyčiai gali būti pasiekiami tik suremontavus namą, tačiau vis tiek galima pasinaudoti šiais patarimais. Pavyzdžiui, patikrinkite, kurie kambariai yra pietinėje pusėje ir jeigu įmanoma, paverskite juos svetainėmis ar darbo kambariais.

Saulė kaip energijos šaltinis

Saulės energija nėra naujovė ir dabar yra daugybė namų, kuriuose būtent saulės energija naudojama šildyti bent jau vandenį. Tačiau yra įvairių būdų ir įrenginių, kurių pagalba galima naudoti saulės energiją namų šildymui žiemos metu ar šaltesniais mėnesiais. Kita vertus, tie patys pasyvios saulės energijos panaudojimo būdai energiją taupančiuose pastatuose gali padėti sumažinti oro kondicionavimo išlaidas, jeigu vasaros metu taupoma energija ir vietoj jos naudojama saulės energija. Tačiau dauguma tokių projektų yra gana brangūs, todėl apie juos detaliau šioje knygoje nepasakosiu.

4. SKYRIUS - ŠILDYMAS IR VĒDINIMAS/ORO KONDICIONAVIMAS

Žinant, kad šildymas ir vėdinimas sudaro apie 54 % sąskaitos už elektrą, svarbiausia yra išsiaiškinti, kaip sumažinti energijos sunaudojimą būtent šioje srityje.

Per plyšius prateka apie 25 % šilto ar šalto oro, todėl pritaikykite aukščiau aprašytus būdus ir užsandarinkite tokias vietas kaip langai, durys ar panašiai ir taip taupykite pinigus.

Protingai naudokite termostatą, nes kiekvieną kartą, kai temperatūrą sumažinate vos 1 laipsniu, net jeigu tai darote ir visai trumpam, tai nesukels diskomforto jausmo namuose, o padės sumažinti sąskaitą 2–3 %!

Pabandykite naudoti saulės energiją ir maksimaliai išnaudokite savo namų aplinką bei perstatykite namus taip, kad jie lengviau sušiltų žiemos metu bei greičiau atvėstų vasaros metu. Pasinaudodami šiais paprastais patarimais galite sutaupyti iki 25 % sąskaitos už elektrą!

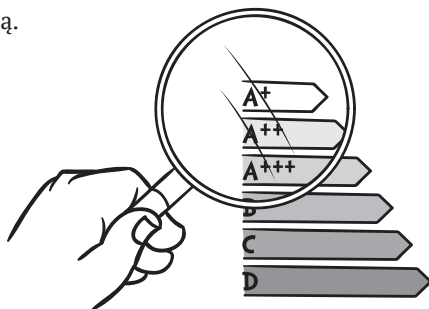
BUITINIAI PRIETAISAI IR ENERGIJOS TAUPYMAS

5.1 Taupykite energiją naudodami buitinius prietaisus

Buitiniai prietaisai yra reikalingi kasdiniame mūsų gyvenime, bet jų suteikiami privalumai atsieina apie 31 % visos sunaudojamos energijos namų ūkiui. Šioje srityje sunaudojama labai daug energijos, bet tuo pačiu metu tai dėkinga sritis, nes yra daugybė būdų, kaip galima sutaupyti DAUG energijos naudojant buitinius prietaisus.

Vienas veiksmingiausių būdų taupyti energiją naudojant buitinius prietaisus yra pirkti tokius prietaisus, kuriuose integruota mažai energijos naudojantis mechanizmas. Daugumoje šalių galioja įstatymai, kurie įpareigoja gamintojus aiškiai pažymėti gaminio energijos efektyvumo klasę.

Tokia klasė parodo prietaiso energijos taupymo lygį. Paprastai šios klasės žymimos raidėmis nuo A iki G, kur A reiškia taupiausią, o G mažiausiai energiją taupantį prietaisą.

5. SKYRIUS - BUITINIAI PRIETAISAI IR ENERGIJOS TAUPYMAS

*Pastaba: Energijos efektyvumo klasės etiketės gali skirtis spalva, skaičiais ar raidėmis priklausomai nuo šalies, tad patikrinkite, kaip prietaisai klasifikuojami jūsų šalyje

Pirkti energiją taupantį prietaisą yra puiki mintis, jeigu planuojate pradėti mažinti sąskaitas už elektrą.

Tad pirkdami prietaisą dėmesį kreipkite ne tik į jo kainą, bet pritaikykite šią formulę:

$$\text{PREKĖS KAINA} + \text{ENERGIJOS SĄNAUDOS} = \\ \text{TIKROJI PREKĖS KAINA}$$

Buitiniai prietaisai paprastai tarnauja nuo 10 iki 20 metų, o jų veikimo sąnaudos (energijos sąnaudos) bėgant laikui vis didėja! Štai kodėl iš pradžių gali pasirodyti, kad jie brangūs, bet energiją taupantys prietaisai padės taupyti pinigus nuo pat pirmos dienos.

Kitas būdas taupyti naudojant buitinius prietaisus yra naudoti juos protingai. Dauguma žmonių niekad neišjungia prietaisų iš elektros lizdo, net jeigu ir nebūna namuose keletą dienų! Tinkama prietaisų priežiūra ir jų naudojimas pagal gamintojo nurodymus ne tik pailgins jo tarnavimo laiką, bet ir ilgainiui padės sutaupyti!

Pažiūrėkime į vieną dažniausiai naudojamų buitinių prietaisų ir kaip galima taupyti energiją jį naudojant.

5.1.1 Skalbyklė

Skalbyklė yra vienas dažniausiai naudojamų buitinių prietaisų kiekvienuose namuose. Paprasti patarimai ir gudrybės gali padėti sutaupyti DAUG pinigų.

- Energiją taupantis prietaisas

Skalbyklės paprastai naudojamos ir veikia apie 12 metų. Turint omenyje tokį faktą, visuomet turėtumėte rinktis geriausią skalbyklę, nes ją naudosite labai dažnai ir tai tiesiogiai atsispindės jūsų sąskaitose už komunalines paslaugas. Energiją taupančios skalbyklės sutaupo iki 50 % elektros ir vandens sąnaudų palyginus su įprastomis skalbyklėmis!

- Skalavimas prieš skalbimą

Apsvarstykite, ar tikrai visada reikia naudoti skalavimo funkciją kiekvieną kartą skalbiant. Jeigu kaskart šios funkcijos nenaudojate, galite sutaupyti 5–15 % elektros, vandens ir skalbimo priemonių!

Atvirai kalbant, ar tikrai skalbiniai taip dažnai būna itin purvini, kad juos reikėtų mirkyti?

- Pripildykite skalbyklę

Pripildykite skalbyklę prieš pradėdami skalbti. Jeigu skalbyklės būgnas neužpildytas, daugiau energijos sunaudojama kompensuojant svorio trūkumą ir, žinoma, tenka dažniau skalbti. Retesnis skalbyklės naudojimas žymiai sumažintų jūsų sąskaitas už elektrą.

5. SKYRIUS - BUITINIAI PRIETAISAI IR ENERGIJOS TAUPYMAS

- Atrinkite skalbinius pagal tam tikrą skalbimo programą

Skalbyklėse yra įvairių skalbimo programų, kurios tinka tam tikrų medžiagų bei skirtingo purvinumo skalbiniams. Norėdami taupyti energiją, bandykite rūšiuoti rūbus pagal tai, iš ko jie pagaminti bei kaip labai nešvarūs jie yra. Taip galėsite įjungti tam tikrą skalbimo programą, tinkančią atrinktiems skalbiniams ir pasirinkti geriausią vandens bei energijos sunaudojimo santykį. Šviesių spalvų skalbiniai paprastai skalbiami žemos temperatūros vandenyje, nes tokios skalbimo programos trunka trumpiau.

- Naudokite šalto vandens skalbimo programas

Jeigu jūsų rūbai nėra sutepti riebalais, tuomet beveik visais atvejais rūbus galite skalbti naudodami šalto vandens skalbimo programą. Tokiu būdu galima sutaupyti 40 % elektros energijos palyginus su karšto vandens skalbimo programomis. Beveik visos rinkoje esančios skalbimo priemonės siūlo priemones būtent skalbimui šaltame vandenyje.

- Naudokite trumpas skalbimo programas

Beveik visose skalbyklėse yra bent viena trumpa skalbimo programa menkai suteptiems skalbiniams. Pasirinkdami tokias skalbimo programas galite sutaupyti iki 50 % energijos, nes skalbimas trunka perpus trumpiau. Net jeigu skalbinių krūvoje yra vienas labai purvinas rūbas, vis tiek galite rinktis trumpą menkai suteptų skalbinių programą. Tiesiog rankomis praskalaukite dėmes naudodami skalbimo priemones ir įdėkite į skalbyklę kartu su menkai suteptais skalbiniais.

5. SKYRIUS - BUITINIAI PRIETAISAI IR ENERGIJOS TAUPYMAS

- Rinkitės žemą temperatūrą

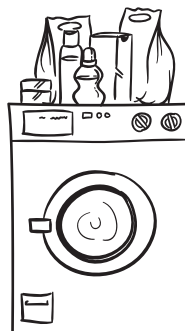
Jeigu nenorite rinktis šalto vandens skambimo programos, tuomet pasirinkę norimą skalbimo programą tiesiog sumažinkite jos temperatūrą. Skalbyklės sunaudoja daug energijos būtent vandens šildymui.

- Centrifugavimo naudojimas

Dar viena daug energijos sunaudojanti funkcija yra centrifugavimas. Daugumoje skalbyklių šią funkciją galima išjungti, todėl galima ją naudoti tada, kai to tikrai reikia. Kai manote, kad jūsų skalbiniams reikia centrifugavimo, pasirinkite mažiausią galimą apsisukimų skaičių (toks pasirinkimas taip pat yra daugumoje skalbyklių). Tikrai nepastebėsite skirtumo taip išskalbę rūbus, bet pajusite skirtumą gavę sąskaitą už elektrą!

- Tinkama priežiūra

Palaiykite skalbyklę geros būklės ir valykite ją taip, kaip nurodo gamintojas. Naudokitės tik patvirtinto montuotojo paslaugomis ir reguliariai valykite filtrus.

5.1.2 Džiovyklė

- Energiją taupanti priemonė

Dauguma džiovyklių naudojamos apie dešimt metų, tad verta investuoti į energiją taupančią. Aukštos energijos efektyvumo klasės džiovyklės gali padėti sutaupyti 30–50 % elektros energijos, palyginus su įprastomis džiovyklėmis.

- Sumažinkite džiovyklės naudojimą

Jeigu tai yra įmonoma – nenaudokite džiovyklės. Jos sunaudoja daug energijos, tad yra vienos iš didžiausių piniginių tuštintojų namuose. Priklausomai nuo jūsų gyvenamosios vietos klimato, galite džiovinėti skalbinius gryname ore lauke didžiąją metų dalį. Skalbiniai lauke džiūsta gana greitai, ypač saulėtomis ir vėjuotomis dienomis.

Naudokite virves skalbiniams iškabinti kieme, terasoje ar balkone. Jeigu norite, kad skalbiniai išdžiūtų greičiau, kabinkite sunkius skalbinius virvės gale, o lengvesnius bei mažesnius – viduryje.

Skalbiniai, džiovinami gryname ore išlaiko gaivumą dėl saulės ir vėjo. Taip pat saulės dėka jie tampa švaresni ir sveikesni, nes saulėje žūsta mikrobai.

- Džiovininkite skalbinius viduje

Jeigu neturite galimybės džiovinėti skalbinius lauke, galite tai daryti ir namų viduje.

5. SKYRIUS - BUITINIAI PRIETAISAI IR ENERGIJOS TAUPYMAS

Yra įvairių džiovyklių, kurias galite naudoti džiovindami skalbinius viduje. Dauguma jų yra sulankstomos, todėl galima iškabinti daugiau skalbinių.

Skalbiniai džiušta greičiau ir nesiglamžo, jeigu kabinatė juos ant virvės, stovo ar prisegate skalbinių segtukais.

Ypač rekomenduojama skalbinius džiovinti namuose žiemos metu, nes namai šildomi, todėl rūbai džiušta daug greičiau, o drėgni rūbai taip pat padeda palaikyti tinkamą drėgmę ore.

- Atrinkite panašius rūbus džiovinimui

Norėdami sumažinti džiovinimo laiką džiovyklėje, visada atrinkite panašius skalbinius pagal jų medžiagas ir svorį. Didesnius ir sunkesnius džiovininkite ilgiau, tad atrinkite tokius rūbus ir džiovininkite juos atskirai nuo plonų bei nedidelių rūbų.

- Pasirinkite energiją taupančias funkcijas

Daugumoje džiovyklių yra tam tikros džiovinimo programos, leidžiančios jums taupyti energiją nemažinant džiovyklės veiksmingumo. Tokios funkcijos yra drėgmės jutiklis bei aušinimas.

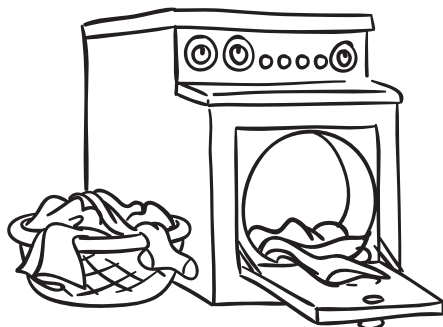
Drėgmės jutiklis sustabdo džiovinimą nekeičiant programos, kai skalbiniai būna sausi. Tokiu būdu rūbai džiovyklėje nebus džiovinami ilgiau nei reikia ir nebus švaistoma elektros energija.

5. SKYRIUS - BUITINIAI PRIETAISAI IR ENERGIJOS TAUPYMAS

Aušinimo funkcija sustabdo džiovinimą dar prieš visiškai išdžiūstant rūbams ir toliau ją tęsia naudodama jau džiovinimo metu sukauptą šilumą. Tokia funkcija leidžia sutaupyti daugiau pinigų bei elektros energijos. Net jeigu džiovyklėje ir nėra šių funkcijų – galite rankiniu būdu sustabdyti džiovinimą prieš baigiantis džiovinimo programai ir palikti rūbus viduje, kad jie džiūtų džiovinimo metu susikaupusiame karštyje.

- Tinkama priežiūra ir audinių likučiai

Džiovyklės gana dažnai genda, jeigu reguliariai neišvalote susikaupusių audinių likučių. Jeigu norite, kad džiovyklė gerai veiktų, negestų ir nebūtų gaisro grėsmės, reikia valyti filtrus po kiekvieno džiovinimo. Laikas nuo laiko galite išvalyti filtrą siurbliu. Jeigu oras prateka lengvai, džiovyklė veiks geriau ir taupys energiją.

5.1.3 Indaplovė

- Energiją taupantys prietaisai

Dauguma indaplovės sunaudojamos energijos reikalinga vandens šildymui. Tai yra didelis energijos kiekis, tad sutaupysite daug pinigų pirkdami energiją taupančią indaplovę. Visai kaip ir kiti buitiniai prietaisai, energiją taupanti indaplovė gali padėti sutaupyti 20–25 % energijos palyginus su įprastomis indaplovėmis.

- Vandens šildymo temperatūra

Detaliai perskaitykite indaplovės naudojimo instrukciją ir patikrinkite minimalią rekomenduojamą vandens šildymo temperatūrą. Turėtumėte vadovautis šiais principais, nes labai karštas vanduo nėra būtinas norint gerai išplauti indus. Kaip jau anksčiau buvo minėta, vandens šildymas didina sąskaitas už elektrą! Įsitikinkite, kad indaplovės vandens temperatūrą nustatote iki minimalios rekomenduojamos.

- Naudokite indaplovę tik tada, kai ji pripildyta

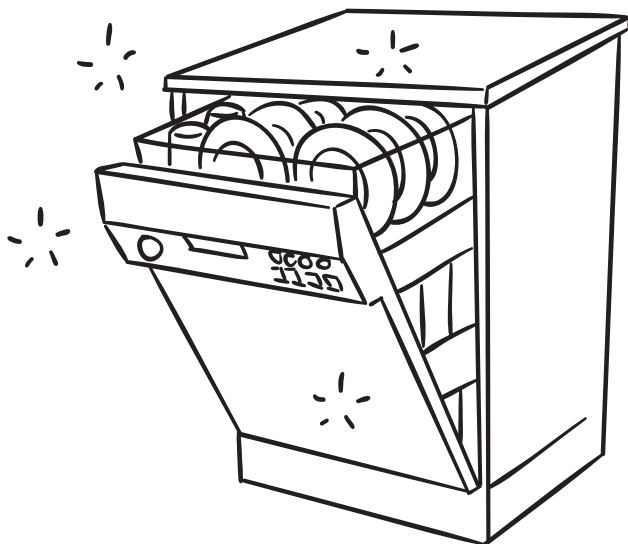
Nejunkite indaplovės, jeigu ji nėra pilna (ne perpildyta, žinoma). Jeigu ją naudosite vos keliems indams plauti, ji sunaudos tiek pat energijos ir vandens, kaip ir pripildyta, o tai tikrų tikriausias sunkiai uždirbtų pinigų švaistymas!

5. SKYRIUS - BUITINIAI PRIETAISAI IR ENERGIJOS TAUPYMAS

- Išbandykite skirtingas programas

Jeigu negalite rasti informacijos apie minimalią rekomenduojamą indaplovėje naudojamo vandens temperatūrą, išbandykite skirtingus variantus. Visada pradėkite nuo trumpiausios plovimo programos ir stebėkite, ar jus tenkina indų švarumas. Kuo trumpesnė indų plovimo programa, tuo daugiau energijos sutaupote!

- Nenaudokite skalavimo ir mirkymo funkcijų, jeigu tai nėra būtina. Indų nereikia papildomai perskalauti ar mirkyti, nebent turėjote daug svečių ar buvo šventinė diena bei jūsų indai prisvilę. Jeigu nenaudojate šių funkcijų, galite sutaupyti iki 20 % energijos kiekvieno plovimo metu!

- Naudokite džiovimą ventiliacijos būdu

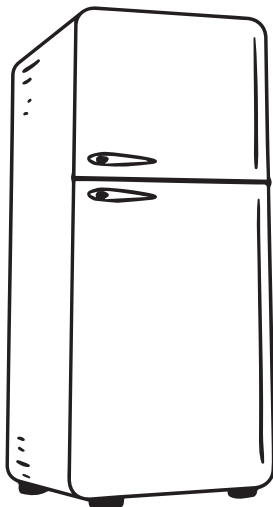
Dauguma šiuolaikinių indaplovių turi energijos taupymo funkciją – ventiliaciją. Tokiu būdu džiovindami indus nenaudojate papildomos elektros energijos, nes naudojamas tik oro srautas. Jeigu jūsų indaplovė neturi šios funkcijos, galite palaukti, kol indaplovė baigs skalauti indus, išjungti ją ir šiek tiek praverti jos dureles, kad oras galėtų cirkuliuoti. Plovimo metu sukauptas šiltas oras greitai išdžiovins indus ir nereikės naudoti elektros energijos.

5.1.4 Šaldytuvas

- Energijos efektyvumo klasė

Šaldytuvai sunaudoja labai daug elektros energijos, todėl labai svarbu išsirinkti kokybišką ir energiją taupantį modelį. Dabar dauguma gamintojų siūlo ne tik A klasės šaldytuvus, bet ir A+ ar net A++ klasės. Daugiau plusų reiškia didesnę energijos taupymą. Šaldytuvą galima naudoti 15 ar 20 metų ir jų sunaudojama energija sudaro 6–11 % jūsų sąskaitos už elektrą, todėl protinga investuoti į energiją taupantį modelį. A energijos efektyvumo klasės šaldytuvas sunaudoja 20 % mažiau elektros energijos palyginus su įprastais modeliais.

Taip pat svarbu pasirinkti šaldytuvo dydį pagal realius jūsų maisto poreikius. Didesnis šaldytuvas naudoja daugiau elektros energijos ir atvirkščiai.

5. SKYRIUS - BUITINIAI PRIETAISAI IR ENERGIJOS TAUPYMAS

- Pasirinkite tinkamą vietą šaldytuvui virtuvėje

Šaldytuvas turėtų būti toliau nuo šilumos šaltinio virtuvėje, tokio kaip krosnis ar indaplovė, o jeigu įmanoma, taip pat ir nuo saulės. Jeigu jūsų šaldytuvas yra šalia šilumos šaltinio, jis sunaudos daugiau elektros energijos, kad palaikytų nustatytą temperatūrą.

- Patikrinkite duris

Jūsų šaldytuvas sunaudoja daugiausia elektros energijos, kad palaikytų nustatytą temperatūrą. Atvėsintas oras gali prasiskverbti pro dureles, jeigu jos nėra tinkamai uždarytos arba yra plyšių. Padarykite paprastą testą su banknotu ar popieriaus lapu. Uždarykite duris įkišę tarp jų popierių ir pabandykite jį ištraukti. Jeigu popierius lengvai išsitraukia, reiškia, kad turite taisyti šaldytuvo dureles.

- Nustatykite tinkamą temperatūrą

Jūsų maistas bus tinkamai vėsinaamas, jeigu šaldytuvo temperatūra bus 4 ar 5 °C. Jeigu temperatūra bus žemesnė – energija bus be reikalo švaistoma, nes maisto kokybei išlaikyti visiškai nebūtina žemesnė temperatūra!

- Nedėkite šilto maisto į šaldytuvą

Daugiausia energijos sunaudojama siekiant palaikyti žemą temperatūrą šaldytuvo viduje, tad jeigu į jį dėsitate gana šiltą maistą, šaldytuvas naudos daugiau energijos, kad jį atvėsintų.

Taip pat norint sumažinti energijos sunaudojimą, jeigu dažnai darinėjate šaldytuvo dureles, galite į dureles įdėti leduką maišelį ar vandens butelį. Tai padėtų kompensuoti temperatūros skirtumą atidarius dureles ir taupyti energiją maisto vėsiniui.

- Nestovėkite prie šaldytuvo atidarę jo dureles

Kuris iš mūsų taip nedaro bent keletą kartų per savaitę (arba per dieną :)? Tik atsidarę šaldytuvo dureles pradėdame galvoti, ką norėtumėte paimti. Kuo ilgiau durelės laikomos atidarytos, tuo daugiau energijos šaldytuvas sunaudoja atvėsinti temperatūrą, kai uždarote dureles. Dažnas atidarinėjimas trumpam padės sutaupyti daugiau energijos nei durelių atidarymas ilgam laikui.

- Tinkama priežiūra

Įsitikinkite, kad jūsų šaldytuvas tinkamai veikia ir tokiu būdu nėra švaistoma elektros energija. Ypač svarbu patikrinti ventiliaciją šaldytuvo gale. Ją reikėtų reguliariai valyti, kad šaldytuvas nenaudotų per daug energijos.

5.1.5 Maisto ruošimo prietaisai

- Įjunkite ventiliatorių orkaitėje

Daugiausia energijos orkaitė sunaudoja oro bei maisto šildymui. Kai gaminatė maistą orkaitėje, būtina įjunkite ventiliatorių. Jeigu jį įjungiate, oras cirkuliuoja po orkaitę, todėl jis būna paruošiamas greičiau. Tokiu būdu mažiau laiko trunka gaminti maistą bei sunaudojama mažiau elektros energijos.

- Rečiau atidarinėkite orkaitę

Kai orkaitė prišyla iki nustatytos temperatūros, ji nebenaudoja tiek daug energijos, kad palaikytų esamą temperatūrą, kaip kad įkaitindama šaltą orkaitę. Tačiau jeigu dažnai atidarote orkaitę, kad patikrintumėte, ar maistas jau paruoštas, temperatūra smarkiai sumažėja (perpus) ir tada orkaitė ima naudoti daug energijos, kad vėl įkaistų iki nustatytos temperatūros. Pasistenkite nedarinėti orkaitės, kol maistas nėra pagamintas ir orkaitė neišjungta.

Naudokite orkaitėje esančią šviesą, kad patikrintumėte gaminamą maistą. Jeigu retai darinėsite dureles, sutaupysite daug elektros energijos.

- Naudokite mikrobangų krosnelę

Iš pradžių mikrobangų krosnelė naudoja daugiau energijos negu įprasta orkaitė, tačiau neilgai trukus skirtumas išsilygina. Maistas paruošiamas kur kas greičiau negu orkaitėje, taigi sutaupote energiją ir pinigus.

5. SKYRIUS - BUITINIAI PRIETAISAI IR ENERGIJOS TAUPYMAS

- Naudokite tinkamus maisto ruošimo indus

Norėdami sutrumpinti maisto ruošimo laiką, įsitikinkite, kad gaminate tinkamuose induose. Jeigu gaminate maistą orkaitėje, naudokite stiklinį ar keraminį kepimo indą bei įsitikinkite, kad gaminant maistą ant viryklės indai atitinka degiklio spindulį ar elektrinę kaitvietę ir nėra švaistoma energija. Naudokite keptuves plokščiu dugnu gamindami ant viryklės, nes taip geriausiai išnaudojama energija. Keptuvės apvaliu dugnu neliečia ugnies ar kaitlentės paviršiaus visu dugnu, todėl reikia daugiau laiko ir sunaudojama daugiau energijos joms įkaitinti bei paruošti maistą.

- Viryklės naudojimo patarimai

Norint sutaupyti daugiausia energijos, prieš naudodami įsitikinkite, kad viryklės paviršius yra švarus, nes švarus paviršius geriau praleidžia karštį. Kai tik įmanoma, uždenkite keptuvę ar puodą dangčiu, kad išvengtumėte energijos švaistymo ir greičiau paruoštumėte maistą. Greičiau pagaminamas maistas – daugiau sutaupytos energijos ir didesnės santaupos jūsų sąskaitoje!

Maistui, kuriam ruošti reikia verdančio vandens, tokiam kaip sriubos, makaronai, bulvės ir panašiai, galite išjungti viryklę keletui minučių prieš baigiant gaminti. Maistas ir toliau bus ruošiamas, nes vanduo vis dar bus verdantis, nors viryklė ir išjungta, tad taip galėsite sutaupyti energiją.

- Maisto ruošimo prietaisą rinkitės pagal maistą

Krosnelės ir viryklės sunaudoja daug elektros energijos, nes per dieną jos neretai būna įjungtos net kelias valandas.

5. SKYRIUS - BUITINIAI PRIETAISAI IR ENERGIJOS TAUPYMAS

Jeigu negaminiate daug maisto ar didelio patiekalo, apsvarstykite galimybę maistą ruošti naudodami kitą prietaisą, pavyzdžiui mikrobangų krosnelę, mažesnę elektrinę keptuvę, skrudintuvą ir panašiai, nes jie naudoja mažiau elektros energijos. Taip pat galite naudoti slėgio viryklę – tai ne tik energiją taupantis, bet ir laiką taupantis prietaisas.

- Naudokite elektrinį virdulį

Norėdami sutaupyti laiko ir energijos verdant vandenį maisto gaminimui, naudokite mažus elektrinius virdulius (tuos, kuriuos paprastai naudojate arbatai ar kavai plikyti).

5.1.6 Kompiuteriai ir elektroniniai prietaisai

- Naudokite energiją taupančius prietaisus

Visi stacionarūs ar nešiojami kompiuteriai, televizoriai ir žaidimų aparatai turi energijos efektyvumo klases, tad verčiau pirkite tuos produktus, kurie pažymėti aukštos energijos efektyvumo klasės etikete, nes dabar tokie daiktai naudojami vis dažniau ir dažniau.

- Stacionarus ir nešiojamas kompiuteris

Jeigu dirbate iš namų, nešiojamas kompiuteris yra geresnis pasirinkimas norint taupyti energiją palyginus su stacionariu kompiuteriu, kuris sunaudoja daugiau energijos.

Nešiojamus kompiuterius nesunku išjungti, kai jų nenaudojate, tad galite taupyti energiją, kol nedirbate.

- Pamiškite senus mitus apie elektroniką

Dauguma žmonių pakliūva į spąstus naudodami technologijas remdamiesi senais mitais. Pavyzdžiui, seniau buvo sakoma, kad ekrano užsklanda taupo energiją, kurią naudoja monitorius. Tačiau tai netiesa. Visi nauji kompiuteriai turi savybę kontroliuoti energijos taupymą, tad galima sutaupyti nuo 25 iki 30 % energijos.

Jeigu niekada neišjungiate kompiuterio, jis tarnauja ilgiau. Tai irgi yra netiesa! Jeigu neišjungiate kompiuterio ar telefono, tiesiog bus sunaudojama daugiau energijos, tačiau tai nepakeis prietaiso veikimo.

5. SKYRIUS - BUITINIAI PRIETAISAI IR ENERGIJOS TAUPYMAS

- Naudokite baterijas

Naudokite įkraunamas baterijas, jeigu tai įmanoma, nes taip irgi galite sumažinti sąskaitas už elektrą. Naudokite baterijas belaidžiams telefonams, fotoaparatus ir panašioms prietaisams, veikiantiems su baterijomis.

- Naudokite prailgintuvą su išjungimo mygtuku

Kai išjungiame tam tikrus prietaisus, jie persijungia į budėjimo režimą ir nėra visiškai išjungiami, o tai reiškia, kad jie vis dar naudoja elektros energiją. Jeigu naudojate prailgintuvą su išjungimo mygtuku, jie išjungs prietaisą ir sustabdys energijos naudojimą. Juos pravartu naudoti ten, kur yra keletas prietaisų, pavyzdžiui virtuvėje, svetainėje ar darbo kambaryje, kad galėtumėte visus juos išjungti vienu mygtuko paspaudimu.

5.2. Svarbiausias patarimas norint taupyti energiją veikiant prietaisui

Viskas, kas buvo aprašyta šiame skyriuje, padės jums taupyti energiją ir mažinti sąskaitas už elektrą.

Tačiau naudingiausias elektros energijos taupymo patarimas yra:

Išjunkite buitinius prietaisus, kai jų nenaudojate!

Tai reiškia, kad reikia juos visiškai išjungti iš elektros lizdo. Baigus naudoti prietaisą jį reikia iškart išjungti, o ne įjungti budėjimo arba miego režimą.

Didžiausias elektros energijos nustolis namuose patiriamas, kai iš tiesų be reikalo vienu metu būna įjungta daug prietaisų, nors jie visi nebūna naudojami. Net jeigu tie prietaisai buvo išjungti paspaudus mygtuką off, jie vis tiek naudoja šiek tiek energijos, jeigu yra įjungti į elektros lizdą. Jeigu dauguma ar net visi elektriniai prietaisai jūsų namuose būna įjungti į elektros lizdą – tai tikrai didina jūsų sąskaitą už elektrą.

Vienas mažytis NEMOKAMAS įprotis – DIDELĖS santaupos!

5. SKYRIUS - BUITINIAI PRIETAISAI IR ENERGIJOS TAUPYMAS

Svarbu pirkti energiją taupančius prietaisus ir įrankius, kuriuos naudojant galima sutaupyti iki 30 % energijos, palyginus su įprastais prietaisais.

Pritaikykite šiuos patarimus ir įsitinkite, kad jūsų skalbyklė ir džiovyklė, šaldytuvas, virtuvės technika ir elektriniai prietaisai nešvaisto energijos, o taupo jūsų laiką ir pinigus.

Visada stenkitės pasinaudoti geriausiu patarimu ir nemokamai taupyti energiją – IŠJUNKITE visus prietaisus, kai jais nebesinaudojate. Išbandykite prailgintuvą su išjungimo mygtuku, kuriuo galima išjungti keletą prietaisų vienu mygtuko paspaudimu.

ENERGIJOS TAUPYMAS IR APŠVIETIMAS

6.1. Puikios apšvietimo energijos taupymo idėjos

Apšvietimo išlaidos sudaro 6 % sąskaitos už elektrą. Apšvietimas yra tokia sritis, kurioje galima sutaupyti bent 50 % ar net iki 80 %, jeigu pritaikysite patartimus ir naudosite energiją taupančią apšvietimo įrangą. Taip pat tai vienas iš greičiausių būdų pamatyti, kaip energijos taupymas gali padėti sumažinti sąskaitas už elektrą!

6.1.1 Daugiau neprisiriškite prie įprasto apšvietimo

Dauguma mūsų apie apšvietimą nė nesusimąsto ir nemato to kaip vieno didžiausių energijos naudojimo šaltinių bei didžiulių išlaidų. Net ir turint tai omenyje visi žino, kad šviesos įjungtos kiekvienuose namuose net dienos metu, kai nėra tokio poreikio. Visai nekeista matyti įjungtas šviesas visuose kambariuose vakarais ir visai nesvarbu ar kas nors tuo metu būna kambaryje, ar ne. Žmonės palieka įjungtas šviesas kai kuriuose kambariuose net per naktį, o dar dažniau – kieme saugumo sumetimais ar tiesiog dėl jaukumo.

Tai tik keletas švaistomos energijos ir pinigų pavyzdžių! Jeigu šviesas įjungiate tik tamsiu paros metu ir tik tuose kambariuose, kuriuose būnate – galite sutaupyti bent 50 % elektros energijos!

6.1.2 Naudokite dienos šviesą

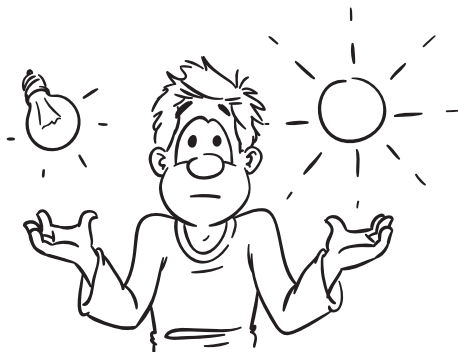
Saulė yra pagrindinis ir nemokamas šviesos šaltinis. Galite namuose daryti nedidelius pakeitimus ir taip išnaudoti nemokamo apšvietimo teikiamą naudą bei taip mažinti sąskaitas už elektrą.

- Atitraukite užuolaidas tik atsikėlę

Nepriklausomai nuo jūsų užuolaidų ar žaliuzių tipo, įsitikinkite, kad visi langų uždangalai yra atitraukti / pakelti ir į kambarius patenka saulės šviesa.

- Dienos metu naudokite šviesiausią namo kambarį

Jeigu dirbate namuose, rinkitės tam šviesiausią namuose esantį kambarį – tą, į kurį patenka pakankamai saulės šviesos, kad nereikėtų įsijungti apšvietimo. Taip pat pabandykite susidėlioti dienos planus taip, kad šviesos reikalaujančius darbus galėtumėte atlikti šviesiausiu paros metu ir nereikėtų naudoti elektros apšvietimui. Darbas su kompiuteriu, rašymas ir panašios veiklos, reikalaujančios gero apšvietimo, gali būti atliekami šviesiame kambaryje nenaudojant elektros jokiam papildomam apšvietimui.

6.1.3 Alternatyvūs šviesos šaltiniai

Nors tai ir gali skambėti kiek keistai, bet pagalvokite apie elektros lempučių pakeitimą žvakėmis. Tai nebūtinai turi būti ilgalaikis pokytis ir nebūtina tą reikia naudoti pastoviai. Tačiau žvakės gali būti puikus dirbtinio apšvietimo pakaitalas, kai, pavyzdžiui, visa šeima žiūri filmą vakare. Tai net sukuria malonią atmosferą ir, žinoma, taupo energiją. Be abejonės, žvakės romantiškos vakarienės proga yra labai puikus sprendimas.

Žvakės taip pat gali būti naudojamos kambariuose, kuriuose nepraleidžiate daug laiko, bet vis tiek norite juose šviesos. Labai svarbu būti atsargiems, nes žvakių šviesa būtinai turi būti apsaugota (geriausia jas laikyti uždaroje žvakidėje) ir nederėtų padėti degančių žvakių netoli degių daiktų.

Jeigu naudosite žvakes vos kelias valandas per dieną ar vieną dieną per savaitę, žymiai sumažinsite elektros išlaidas.

6.1.4 Pakeiskite įprastas elektros lemputes

Dažniausiai naudojamos kaitrinės elektros lemputės sunaudoja daugiau energijos palyginus su energiją taupančiomis, kurių dabar galima įsigyti beveik visur. Protingo apšvietimo pasirinkimas ir investavimas į senų kaitrinių lempučių keitimą naujomis energiją taupančiomis ilginau gali padėti sutaupyti net iki 80% energijos!

- Pasirinkite geriausiai namams tinkantį apšvietimą

Yra keletas skirtingų energiją taupančių lempučių tipų, o jos tikrai daug geresnis pasirinkimas už įprastas kaitrines lemputes. Apsimoka naudoti energiją taupančias lemputes ir tai galite pastebėti paskaite apie jas. Galvodami apie tai, kas svarbu namuose, pasirinkite tinkamiausią apšvietimo tipą, kuris garantuos gerą apšvietimą ir nedidelę kainą.

Halogeninis apšvietimas

Halogeninės lemputės nekainuoja daug daugiau už įprastas kaitrines. Jos suteikia gerą apšvietimą, tačiau nekaista. Tokiu būdu yra taupoma energija, o dar svarbiau tai, kad jos tarnauja 3 kartus ilgiau negu įprastos kaitrinės lemputės. Jų būna įvairių dydžių ir formų, tad norint šiek tiek sutaupyti tereikia išsirinkti tinkamą bei reikiamos įtampos lemputę ir pasidomėti, kaip jos perduoda šviesą.

Kompaktiškos fluorescencinės lemputės

Kompaktiškos fluorescencinės elektros lemputės yra itin energiją taupančios. Nors jos ir kainuoja daugiau negu įprastos kaitrinės lemputės, svarbu žinoti, kad:

- Jos sunaudoja $\frac{1}{4}$ tokios pačios įtampos ir šviesos intensyvumo įprastų lempučių sunaudojamos energijos.
- Jos gali tarnauti iki 10 kartų ilgiau negu įprastos kaitrinės lemputės.

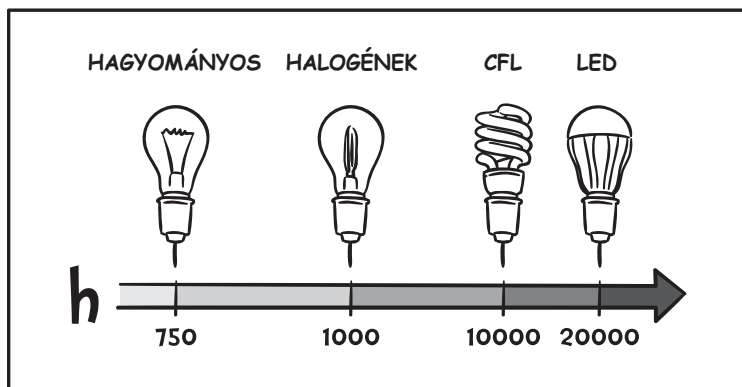
Kainos skirtumas, kurį sumokėsite už fluorescencines lemputes greitai atsipirks dėl jų ilgaamžiškumo bei sutaupomos elektros energijos.

LED lemputės

LED lemputės tampa vis populiareesnės pastaraisiais metais dėl įvairių priežasčių bei jų panaudojimo ir pritaikymo būdų. Derėtų žinoti ir jų energiją taupančias savybes:

- Jos sunaudoja tik 20–25 % tokios pačios įtampos įprastų lempučių sunaudojamos energijos.
- Jos gali tarnauti iki 25 kartų ilgiau negu įprastos kaitrinės lemputės.

Dar vienas svarbus LED lempučių privalumas yra skirtingi jų dydžiai ir modeliai, o be to, jos gaminamos ir girliandomis, kurias galima lengvai panaudoti buityje įvairiems dalykams. Galite pakeisti visas įprastas lemputes į LED lemputes ir taip pat naudoti LED girliandas virtuvėje ar Kalėdų dekoracijoms.

6.1.5 Skaitikliai (laikmačiai), šviesos intensyvumo reguliatoriai ir judesio jutikliai

Yra prietaisų, galinčių padėti papildomai taupyti apšvietimui naudojamą elektros energiją. Įsimontavus judesio jutiklį šviesa bus įjungama tik tada, kai jos iš tiesų reikia (kai nustatytu atstumu aptinkamas judesys) ir taip bus išvengiama energijos švaistymo.

Šviesos intensyvumo reguliatoriai gali būti įmontuoti prie beveik kiekvienos šviesos tipų, tad galite mažinti šviesos intensyvumą, kai to reikia, ir taip taupyti energiją bei pinigus.

6. SKYRIUS - ENERGIJOS TAUPYMAS IR APŠVIETIMAS

Laikmatis, kuriuo skaičiuojamas laikas ir pagal jį įjungiami bei išjungiami šviesa, yra kitas puikus prietaisas, skirtas energijai taupyti. Galima nustatyti laikmatį ir šviesa tam tikru laiku įsijungs bei išsijungs. Puikiausia jeigu jis naudojamas kartu su judesio jutikliu lauko apšvietimui taupyti.

Dabar lauko apšvietimas gali veikti ir saulės baterijos principu saulei nusileidus (kai nebepakanka dienos šviesos), o be to, jis gali būti įkraunama saulės energija.

Investuodami bent į vieną iš aukščiau aprašytų prietaisų galėsite naudoti apšvietimą tik tada, kai jo tikrai reikia ir taip taupyti energiją bei mažinti savo sąskaitas už elektrą!

Taigi, nedideli įpročių pakeitimai ir energiją taupančio apšvietimo naudojimas gali padėti sumažinti apšvietimo išlaidas nuo 50 iki 80%!

Niekada nepalikite įjungto apšvietimo, jeigu jo niekam nereikia. Kai tik įmanoma, naudokite nemokamą saulės energiją kaip apšvietimą.

Verta pakeisti energijos netaupančias lemputes energiją taupančiomis, nes jos sunaudoja tik ketvirtadalį energijos, palyginus su įprastomis kaitrinėmis lemputėmis. Energiją taupantis apšvietimas tarnauja 10–25 kartų ilgiau ir padeda sutaupyti žymiai daugiau!

IZOLIACIJOS SVARBA

7.1 Kodėl tinkama izoliacija yra svarbi?

Šilumos izoliacija yra vienas iš veiksmingiausių ir ekonomiškiausių energijos taupymo būdų. Šildymas ir vėdinimas sudaro 54% sąskaitos už elektrą ir jūs galite tuos procentus sumažinti iki **45%** investuodami į gerą izoliaciją!

Gera izoliacija reiškia mažiau sunaudotos energijos šildymui bei vėdinimui ir daugiau sutaupytų pinigų.

Jūsų namas turėtų būti tinkamai izoliuotas iš lauko ir viduje. Jeigu izoliacijai naudosite karštam orui atsparias medžiagas, namie reikės naudoti mažiau energijos šildymui bei vėdinimui ir taip nemažai sutaupysite.

7.1.1 Oro nuotėkis

Jeigu jūsu namai nėra tinkamai izoliuoti, galite prarasti iki 50 % šilto oro! Tai yra tikras pinigų švaistymas!

Dažniausiai oras prateka pro plyšius ar įtrūkimus languose, duryse, kaminuose, sienose, palėpėje, rūsyje, vamdžiuose, jungikliuose, elektros lizduose ir panašiai.

Norėdami atrasti, kur yra tie plyšiai, pritaikykite vieną iš 3 šios knygos skyriuje aprašytų būdų (ten rašoma apie šildymo ir vėdinimo sistemas).

7. SKYRIUS - IZOLIACIJOS SVARBA

Pasirinkite labiausiai jums tinkantį būdą iš 3 skyriaus ir užsandarinkite languose esančius plyšius.

Taip pat peržvelkite 3 skyrių, jeigu norite užsandarinti duris.

Jeigu grindyse yra įskilimų (paprastai jie atsiranda tarp grindų juostelių ir pačių grindų), galite juos užsandarinti silikonu ar panašia medžiaga.

Patys įvertinkite ar namo sienos yra tinkamai izoliuotos. Jeigu ne, pagalvokite apie vidinių ir išorinių namo sienų izoliaciją.

7.1.2 Palėpė ir rūsys

Visiems žinoma, kad šiltas oras kyla aukštyn, tad jeigu turite palėpę ar rūšį, būtina ją izoliuoti. Šiltas oras lengvai prateka pro neizoliuotus stogo tarpus ir taip sudaro energijos bei pinigų nuostolius.

Nereikia iškart kreiptis į profesionalius montuotojus ar meistrus, nes paprastai stogo izoliavimas nėra sudėtingas darbas ir tam atlikti nereikia daug patirties ar išskirtinių žinių.

7. SKYRIUS - IZOLIACIJOS SVARBA

Priklausomai nuo jūsų gyvenamojo rajono ir reikiamos izoliacijos galite rinktis tokias medžiagas kaip įvairių formų stiklo vata, pluošto vata (ji gali būti gaminama iš stiklo akmens ar celiuliozės) ar putas (paprastai jos gaminamos iš poliuretano, nes jis labiausiai tinkamas užkamšyti skylės ir plyšius). Tiesiog uždėkite izoliacinę medžiagą ant viso paviršiaus ir užkamšykite visas skylės! Būkite atsargūs ir naudokite saugos įrangą dirbdami su pasirinkta izoliacine medžiaga. Turėkite omenyje, kad stiklo ir akmens vata nėra tinkama mažiems plyšiams ar sunkiai pasiekiamiems kampams, tad tokioms vietoms užsandarinti labiau tiktų naudoti putas.

Nepamirškite izoliuoti durų ir įėjimo į palėpę derindami sandarinimo būdus bei izoliacines medžiagas.

7. SKYRIUS - IZOLIACIJOS SVARBA

Pastaba*: Prieš pradėdami izoliuoti patikrinkite ar jūsų palėpėje yra garų barjeras. Jeigu ne, svarbu jį įrengti prieš pradėdant izoliavimo darbus.

Visai kaip ir palėpę, rūšį taip pat būtina tinkamai izoliuoti, kad nepratekėtų šiltas ar šaltas oras. Rūsio izoliavimas itin svarbus, jeigu ten laikote vandens šildytuvą, jame įrengti vamzdynai arba ten laikote kitokią įrangą ir panašiai.

Medžiagos, kurias naudosite izoliacijai, priklauso nuo statymo metu naudotų medžiagų, tačiau laisvai galite rinktis bet kokio tipo mineralinę, natūralią arba stiklo vatą, kuri gali būti susmulkinta arba ruloninė. Izoliacinės medžiagos tvirtinimui naudokite tvarstomąją medžiagą. Taip pat galite naudoti izoliacines putas tam, kad užsandarintumėte kampus ir kitas sunkiai pasiekiamas dalis.

7.1.3 Sienos

Bet kuris senesnis kaip 50 metų pastatas tikriausiai turi plytą ar tam tikras sienas, kurios nėra izliuotos. Tokioms išorinėms ar vidinėms sienoms geriausia naudoti izoliacines plokštes pagamintas iš poliuretano putų.

Nors jas yra gana sunku sumontuoti, dauguma žmonių šį darbą atlikti patiki (ypač išorines sienas) profesionalams, nes jam atlikti reikia specialių įrankių bei įrangos, tokios kaip pastoliai.

Neizoliuotoms vidinėms namo sienoms reikėtų naudoti jau izoliuotas plokštes. Reikia apsvarstyti tai, kad sumontavus tokias plokštes ant jau esamų sienų sumažės kambario dydis (10–30 cm, priklausomai nuo plokščių storio). Dėl šios priežasties dauguma žmonių taip nusprendžia izoliuoti išorines sienas.

Putų poliuretano plokštės būna įvairių dydžių ir paprastai 5–15 cm storio, kurio pakanka tokiai izoliacijai. Šios plokštės yra jautrios saulei, tad būtų galima tokio tipo izoliacinę medžiagą dengti saulei neatsparia medžiaga.

7.1.4 Mažesni izoliacijos darbai

Tikrindami namo sandarumą būtina patikrinkite jungiklių ir elektros lizdų būklę, o taip pat reikia patikrinti ar vamzdynuose bei ventiliacijos vamzdžiuose nėra įtrūkimų ar skylių. Jeigu turite kaminą, krosnį ar vandens šildytuvo vamzdžius, juos irgi reikia patikrinti.

Jeigu aptinkate plyšių ar įtrūkimų, juos galima nesunkiai ir nebrangiai užsandarinti ir taip išvengti energijos nuostolio.

Namų šildymas ir vėdinimas sudaro daugiau nei pusę sąskaitos už elektrą.

Apie 45 % šilto ar šalto oro gali pratekėti per skylės, tarpus ar neizoliuotas namo vietas.

Turėtumėte rimtai pagalvoti apie namo izoliavimą ir patikrinti bei, reikalui esant, izoliuoti visą namą tam, kad išvengtumėte energijos švaistymo bei mokėtumėte DAUG mažesnes sąskaitas!

Dauguma izoliacijos darbų daug nekainuoja ir jūs patys juos galite pasidaryti. Senesniems pastatams gali reikėti namo išorės izoliacijos, o tai nėra pigu, tačiau jau per pirmuosius metus tai labai atsiperka!

8. SKYRIUS

VANDENS ŠILDYMAS

8.1 Taupykite šildydami vandenį

Vandens šildymui sunaudojama 18 % jūsų visos sunaudojamos elektros, tačiau šioje srityje taip pat galima sutaupyti DAUG energijos.

Keisdami savo vandens naudojimo įpročius bei pritaikydami įvairius taupymo patarimus galite sutaupyti šildydami vandenį bei naudodami energiją taupančius prietaisus. Taip elektros išlaidas galite sumažinti iki 30 %!

8.1.1 Vandens šildytuvas

Nustatykite tinkamą temperatūrą

Dažniausiai namuose naudojami įprasti vandens šildytuvai, kurie vandenį sušildo iki tam tikros temperatūros. Daugiausia energijos sunaudojama būtent tai nustatytai temperatūrai palaikyti, nes vanduo atvėsta ir todėl šildytuvas dirba visą laiką.

Ar tikrai visada reikia karšto vandens?

8. SKYRIUS - VANDENS ŠILDYMAS

Pavyzdžiui, prausimasis duše ar vonioje. Prausiatės drungnu ar šiltu vandeniu, bet niekada karštu. Iš tiesų prireikia daugiau šalto vandens, kad būtų pasiekama jums tinkanti vandens temperatūra.

Vietoje taip švaistant energiją bei pinigus galima nustatyti vandens šildytuvo temperatūrą taip, kad nereikėtų vėsinti jau pašildyto vandens.

Paprastai namuose vandens šildytuvo temperatūra būna 60 °C, nors iš tiesų nereikia daugiau kaip 48 laipsnių! Su kiekvienu 10 laipsnių, kuriuos sumažinate nustatydami termostato temperatūrą, sutaupote 5 % už vandens šildymą sumokamos sumos!

Vandens šildytuvo izoliavimas

Kitas būdas taupyti energiją šildant vandenį šildytuvu yra paprasčiausiai jį tinkamai izoliuoti. Gerai izoliavus šildytuvą vanduo jo viduje ilgiau išlaikys šilumą ir nereikės taip dažnai naudoti energijos, kad būtų palaikoma nustatyta vandens temperatūra.

Galite pasigaminti izoliacinį dangalą iš tam tinkamos izoliacinės medžiagos ir juo apvynioti šildytuvą. Naudokite karščiui atsparią lipnią juostą, kad pritvirtintumėte dangalo kraštus prie šildytuvo.

Vamzdžių izoliavimas

Vanduo iš vandens šildytuvo vamzdynais teka į vonią ar virtuvę. Nepamirškite izoliuoti vamzdžių, kuriais vanuo išteka iš šildytuvo, o ypač jeigu vamzdžiai yra tose namo vietose, kurios nešildomos. Tinkama vamzdžių izoliacija padės išvengti vandens atšalimo, kad šildytuvai neveiktų be reikalo. Mažesnis sunaudojamos energijos kiekis šildant vandenį reikš mažesnes sąskaitas už elektrą!

Priežiūra ir energetinis efektyvumas

Vandens šildytuvai turi būti tinkamai prižiūrimi, jeigu norite, kad jis gerai veiktų. Valykite šildytuvą taip, kaip parašyta gamintojo instrukcijoje ir nepamirškite išvalyti nuoviras. Būtent dėl susikaupusių nuovirų šildytuvai dirba ilgiau, kol pašildo vandenį, tad yra švaistoma energija ir pinigai!

Jeigu jūsų vandens šildytuvai jau senas, pagalvokite apie jo pakeitimą labiau energiją taupančiu modeliu. Vandens šildytuvai tarnauja gana ilgai (apie 15 metų), tačiau kainuoja nemažai. Tokia investicija neilgai trukus atsipirks, nes sutaupysite daug elektros energijos!

Išjunkite jį!

Daugiausia energijos vandeniui šildyti galite sutaupyti, jeigu nešvaistote šilto vandens. Jeigu paprastai šiltą vandenį naudojate prausimuisi rytais ir vakarais, tuomet nebūtina šildytuvą palikti įjungtą visą dieną ir naktį! Tai tikras pinigų švaistymas, nes šildytuvas veiks visą laiką, kad būtų palaikoma vandens temperatūra, nors jums jo gali net nereikėti!

Jeigu indams plauti naudojate karštą vandenį, vandens šildytuvą įjunkite prieš pietus ar vakarienę ir pabaigus valgyti vanduo jau bus sušilęs.

Pagalvokite apie skaitiklio naudojimą. Šildytuvas būtų įjungiamas tam tikru metu, kurį jūs nustatote (pavyzdžiui anksti ryte) ir taip galima taupyti energiją. Niekada nepalikite vandens šildytuvo įjungto visą dieną ar jeigu jūsų nėra namuose ilgesnį laiką. Jūsų sąskaitos atspindės skirtumą kai tik įprasite pritaikyti naujus energijos taupymo įpročius.

8.1.2 Naudokite mažiau šilto vandens

Dar vienas būdas taupyti energiją bei pinigus šildant vandenį yra mažinti šilto vandens naudojimą buityje. Štai keletas patarimų:

- Nepraleiskite per daug laiko duše

Turbūt visiems patinka ilgai praustis duše, bet jeigu sutrumpinsite prausimosi laiką iki kelių minučių, ne tik taupsite energiją, bet ir vandenį. 20 minučių trukmės prausimuisi duše sunaudojama panašus vandens kiekis, kokį žmogus išgeria per metus!

- Karštas vonias keiskite į trumpą dušą

Norint pripildyti vonią karštu vandeniu reikia sunaudoti daug vandens ir tai yra daug daugiau negu pakanka žmogui visiškai nusiprausti. Pasistenkite praustis kaip įmanoma trumpiau ir pakeisti karštą vonią į trumpą dušą.

- Naudokite vandenį taupantį maišytuvą

Jeigu šiltas vanduo laša iš čiaupo, net jeigu lašėjimas ir nestiprus, tai neilgai trukus atsispindės jūsų sąskaitose už vandenį! Reguliariai tikrinkite vandens čiaupus ir sutaisykite gedimus, jeigu tokių yra.

Verta investuoti į nedidelius pakeitimus, tokius kaip vandenį taupanti dušo galvutė. Jos gana nebrangios ir naudojant jas kontroliuojamas vandens spaudimas, tad taupoma energija, vanduo bei jūsų pinigai.

8.1.3 Naudokite energiją taupančius prietaisus

Ivairūs buitiniai prietaisai, tokie kaip skalbyklė, indaplovė, kavos aparatas ir panašiai sunaudoja daugiausia energijos vandens šildymui.

Štai kodėl protinga investuoti į energiją taupančius prietaisus, nes jie gali padėti sutaupyti iki 30 % daugiau energijos negu įprasti prietaisai.

- Naudokite šalto vandens skalbimo programas

Derinkite šalto vandens skalbimo programas su tam pritaikytu skalbikliu ir taip taupysite energiją, o rūbai bus kokybiškai išskalbti.

- Naudokite taupias šalto vandens indų plovimo programas

Beveik visose indaplovėse yra eco ar taupi programa arba galima pakeisti naudojamo vandens temperatūrą. Naudokite šias programas, kai tai įmanoma (žinoma, jeigu indai nėra prisvilę) ir taupykite energiją.

Pastaba*: Daugiau patarimų, kaip taupyti energiją naudojant buitinius prietaisus, rasite 4 skyriuje.

8.1.4 Alternatyvūs energijos šaltiniai vandens šildymui

Investavimas į alternatyvius energijos šaltinius vandeniui šildyti, tokius kaip šilumos siurblys ar saulės baterija, gali būti nepigūs, bet jie tikrai atsipirks.

Rinkadmiesi tinkamiausią modelį turėkite omenyje klimatą savo rajone, saulės apšvietimą bei vidutinį sunaudojamo vandens kiekį.

Be energijos taupymo, alternatyvūs vandens šildymo būdai nekenkia aplinkai, o tai dar vienas privalumas!

Apie 18% jūsų sąskaitos už elektrą sudaro vandens šildymas, tad mažiau sunaudoto šilto vandens reikia daugiau sutaupyti pinigų!

Nustatykite žemesnę temperatūrą vandens šildytuvui, kad būtų taupoma energija vandens temperatūrai palaikyti. Niekada nepalikite vandens šildytuvo įjungto visą dieną arba naktį! Izoliuokite šildytuvą, kad vanduo ilgiau išlaikytų šilumą. Naudokite energiją taupančius prietaisus, kurie naudoja šaltą vandenį ir nešvaisto energijos vandens šildymui.

Trumpiau prauskitės po dušu.

Apsvarstykite galimybę investuoti į alternatyvius energijos šaltinius vandeniui šildyti, tokius kaip šilumos siurblys ar saulės baterija, nes taip mažinsite sąskaitas už elektrą ir prisidėsite prie aplinkos tausojimo!

NEMOKAMI IR NEBRANGŪS PATARIMAI, KAIP TAUPYTI ENERGIJĄ

9.1 Pradėkite taupyti jau dabar

Investuoti į energijos taupymą labai apsimoka, nes jūsų pirminė investicija ne tik atsipirks, bet ilgainiui ir padės sutaupyti.

Net jeigu šiuo metu negalite sau leisti didelių investicijų, galite pradėti taupyti įgyvendindami šias nemokamas bei nebrangias idėjas, kurios padės sumažinti sąskaitas už elektrą:

- Atlikite energijos sunaudojimo įvertinimą pagal šioje knygoje sudarytą sąrašą ir atraskite vietas, kurias reikia taisyti, kad nebūtų švaistoma energija. Tai jums leis pasirinkti tinkamiausius energijos taupymo būdus.
- Šalto / šilto oro nuotėkis jūsų namuose gali sudaryti iki 25 % sąskaitos už elektrą, o plyšių izoliavimas yra nebrangus būdas norintiems DAUG sutaupyti. Sutelkite dėmesį į langus, duris, palėpę, rūsį ir sienas.
- Šildymo temperatūros sumažinimas 1 ar 2 laipsniais gali padėti jums sutaupyti nuo 2 iki 3 % sąskaitos už elektrą. Taip pat yra ir su vėdinimo temperatūros padidiniu.

- Nenaudokite šildymo bei vėdinimo, jeigu jūsų nėra namuose. Nustatykite termostatą taip, kad jis pradėtų veikti tam tikru metu ir taip sutaupykite 15 % sąskaitos už elektrą.
- Išjunkite orą šildantį ventiliatorių, nebent jo jums tikrai reikia.
- Eksperimentuokite su apželdinimu, nes tinkamai pasodinti medžiai aplink namą gali padėti sumažinti jūsų sąskaitą iki 25%!
- Naudokite nemokamą šilumos šaltinį – Saulę. Pakelkite žaluzes ryte ar perstatykite svetainę taip, kad per visus metus į kambarius patektų kuo daugiau saulės šviesos.
- Nepamirškite tikrosios prietaisų kainos: prekės kaina + energijos sąnaudos = tikroji kaina.
- Nenaudodami skalavimo funkcijos prieš skalbimą galite sutaupyti 5–15 % sąskaitos už elektrą, vandenį bei skalbiklių išlaidas.
- Įjunkite skalbyklę tik kai ji prisipildo.
- Skalbkite šaltame vandenyje bei rinkitės trumpas skalbimo programas, kad taupytumėte energiją.
- Nenaudokite centrifugavimo, nebent tikrai reikia.
- Džiovyklę naudokite rečiau, o vietoj to stenkitės rūbus džiovinti saulėje.
- Rinkitės trumpas ir taupias džiovavimo programas.
- Reguliariai valykite ir tinkamai prižiūrėkite prietaisus, kad jie taupyti energiją.
- Įjunkite indaplovę tik kai ji pripildyta.
- Rinkitės eco, trumpas bei šalto vandens indų plovimo programas.

- Jeigu nenaudosite mirkymo ir skalavimo funkcijų indaplovėje, sunaudosite iki 20 % mažiau energijos.
- Nestatykite šaldytuvo prie šilumos šaltinio, tokio kaip židiny ar indaplovė.
- Įsitikinkite, kad jūsų šaldytuvo durelės gerai užsidaro.
- Nestovėkite atidarę šaldytuvą!
- Nedėkite šilto maisto į šaldytuvą.
- Naudokite ventiliatorių orkaitėje greitesniam maisto paruošimui bei energijos taupymui.
- Rečiau darinėkite orkaitės durelės gamindami maistą.
- Naudokite energiją taupančius maisto gaminimo indus. Stikliniai ir keraminiai indai tinkamiausi orkaitėms, o indai plokščiu dugnu – gaminimui ant kaitlentės.
- Jeigu įmanoma, naudokite baterijas.
- Niekada nepalikite prietaisų įjungtų į elektros lizdą ilgiau nei to reikia.
- Naudokite tokius prailgintuvus, kuriais galima vienu paspaudimu išjungti keletą prietaisų.
- IŠJUNKITE visus buitinius ir elektrinius prietaisus, kai jų nenaudojate!
- Perstumdykite baldus darbo kambaryje bei pakeiskite savo darbotvarkę namie, kad rečiau naudotumėte apšvietimą.
- Jeigu įmanoma, naudokite alternatyvų apšvietimo būdą – žvakes.

- Pakeiskite įprastas elektros lemputes elektrą taupančiomis, nes jos sunaudoja keliskart mažiau energijos ir gali tarnauti iki 25 kartų ilgiau!
- Niekad nepalikite įjungto apšvietimo visą dieną ar naktį bei išjunkite šviesas tuose kambariuose, kuriuose nebūnate pastoviai.
- Naudokite laiko skaitiklius, šviesos intensyvumo reguliatorius ar judesio jutiklius, kad taupytumėte elektros energiją.
- Sumažinkite vandens šildytuvo temperatūrą, kad nereikėtų kašto vandens vėsinti šaltu.
- Izoliuokite vandens šildytuvą ir vamzdžius, kad vandens temperatūros palaikymui būtų naudojama mažiau energijos.
- Išjunkite vandens šildytuvą, kai juo nesinaudojate ilgesnį laiką.
- Trumpiau prauskitės duše!
- Keiskite prausimąsi vonioje į prausimąsi po dušu.

Ir dar kartą:

- **Niekada nepalikite buitinių bei elektrinių prietaisų, vandens šildytuvo ar kitų prietaisų ĮJUNGTŲ, jeigu jų nenaudojate!**
- **Išjunkite šviesą, kai išeinatė iš kambario**

- Izoliacija

Išskiriu izoliaciją todėl, kad tai priklauso nuo jūsų poreikio bei esamos namo būklės, tad vieniems tokia investicija gali būti menka, o kitiems kiek didoka. Net jeigu ir esama jūsų namų izoliacija yra prastos būklės ir reikia nemažai pakeitimų – neatsisakykite šios idėjos. Susiplanuokite darbus bei išlaidas iš anksto, nes turėdami tinkamą namo izoliaciją galite sumažinti šildymo bei vėsinimo išlaidas 45 %!

10. SKYRIUS (PAPILDOMAS)

SUMAŽINKITE SĄSKAITAS MAŽIAU NEI PER 1 MINUTĘ

10.1 Papildomi patarimai, kaip taupyti energiją

Nesvarbu, gyvenate savo name ar nuomojatės butą arba namą – šie paprasti patarimai gali padėti mažinti sąskaitas už elektrą ir taip taupyti pinigus!

Štai greiti ir paprasti būdai, padėsiantys sumažinti sąskaitą už elektrą mažiau nei per 1 minutę:

1. Išjunkite orkaitę 10–15 minučių anksčiau. Maistas ir toliau gaminsis, o jums nereikės naudoti daugiau energijos.
2. Nepalikite telefono krautis nakčiai, nes tam pakanka vos kelių valandų.
3. Išjunkite kompiuterį, nes įjungta ekrano užsklanda nepadedą taupyti energijos!
4. Vietoj oro kondicionieriaus naudokite ventiliatorių norėdami atvėsinti patalpą.
5. Išjunkite visus iš tiesų nenaudojamus prietaisus.
6. Palikite keletą centimetrų laisvo ploto už šaldytuvo, kad oras galėtų judėti kondensatoriaus ritėje.
7. Skalbyklę ar indaplovę naudokite tik tuomet, kai jos prisipildo.
8. Išplaukite maisto gaminimo indus. Kuo jie švaresni, tuo geriau jie perneš šilumą ar vėsumą gaminant maistą.
9. Rinkitės mikrobangų krosnelę, kai tai įmanoma.
10. Nuolat pripildykite šaldytuvą bei šaldymo kamerą. Tuščia vieta šaldytuve ar šaldymo kameroje yra ne tik vietos bet ir energijos švaistymas.

TESLA ENERGY SAVER ECO

PATARIMAI, KAIP PERPUS SUMAŽINTI SĄSKAITAS UŽ ELEKTRĄ!

„Mano sąskaitos sumažėjo 30 % jau pirmą mėnesį“

Kai kurie patarimai knygoje neatrodė realūs, bent jau pagal tai, kiek energijos siekiama sutaupyti, todėl mes su žmona mėnesį laiko gyvenome pakeitę keletą įpročių. Kai sąskaitos sumažėjo 30 % palyginus su vidurkiu per 3 mėnesius – mes buvome tikrai šokiruoti! Dabar jau pritaikome daugiau patarimų ir sąskaitos vis mažėja!

Andrius, 44 m., vairuotojas

„Labai naudinga knyga! Padėjo man atverti akis!“

Net nenumaniau, kad pusę mano sąskaitų sudaro oro šildymas ir vėdinimas, o kita pusė yra pinigų švaistymas! Kai sužinojau, kiek mano namuose yra ertmių, pradėjau taikyti nemokamus energijos taupymo patarimus ir taip taupyti pinigus bei investuoti į geresnę būsto izoliaciją. Tai man tikrai atmerkė akis!

Joana, 32 m., apskaitininkė

